Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פּרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 183 (875)	Łódź, Poniedziałek 9 Sierpnia 1926	פירטער יאָהרגאַנג	לאָדז, מאָנטאָג כ"ט אב תרפ"ו.	Nr. 183 (875)

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

היינט ווערט פערשאַרפט דער שטרייק

דער שטרייק זאָל אויסברעכען אין גאַנץ פּוילען.

(–) איז דער שטרייק-לאַגע איז נישט אַריינגעקומען קיין שום ענדערונג אום גוטען.

נעכטען פאַרמיטאָג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער שטרייק-קאָמיסיע, צוזאַמען מיט דער קרייז-פערוואַלטונג פון פעראיין פון אַנגעשטעלטע און אַר-בייטער אין די שטאָטישע אונטערנעה-מונגען.

אויף דער זיצונג איז אויסגעאַרבייט און בעשלאָסען-געוואָרען פונאַנדערצו-שיקען אַ צירקולאַר צו די שטאָטישע אַרבייטער און אַנגעשטעלטע

אויף דער פּראָווינץ

אַרום לאָדז, אַז זיי זאָלען

זיין גרייט צוצושטעהען צום שטרייק

אויף יעדען רוף.

*

אויף דער נעכטיגער נאָכמיטאָג-זיצונג פון דער שטרייק-קאָמיסיע איז ווידער געפיהרט-געוואָרען אַ ברייטע דיסקוסיע איבער די האַנדלונג פון מאַגיסטראַט, וועלכער רופט די שטרייקענדע צו ברעכען דעם שטרייק.

אַ רייה רעדנער האָבען אָנגעוויזען, אַז דער איצטיגער שטרייק איז גלייכ-צייטיג אַ קאָמפּראָמיטאַציע פאַר דער נ. פּ. ר., וועלכער געפינט זיך איצט צוזאַמען מיט די ענדעקעס ביים רודער פון דער שטאָט-פערוואַלטונג.

ס'איז דעריבער בעשלאָסען געוואָ-רען צו

פערשאַרפען דעם שטרייק שוין פון היינט אָן

און אויפפאָדערן צום שטרייק: דאָס געהילף-פּערסאָנאַל פון די טראַמוואַיען, וואָס איז נאָך ביז איצט געווען בע-שעפטיגט; די סטרוזשעס פון די פּאַר-קען און שטאָדטישע אונטערנעהמונגען; פערקלענערן די בעדינונג אין די שטאָדטישע שפּיטאָלען ביז אַ מינימום; אַלע איבערגעבליבענע בעאַמטע אין מאַגיסטראַט; ברוקירער- און פּלאַנטאַציע-אַרבייטער.

* * *

די דירעקציע פון די צופאָהר-טראַמ-וואַיען האָט, ווי מיר האָבען שוין נעכ-טען געמאָלדען, בעשלאָסען צו געבען די אַרבייטער די 12 פּראָצ. הוספה.

נעכטען האָט די דירעקציע דעריבער איינגעלאַדען פאָרשטעהער פון די שטריי-קענדע און זיי מיטגעטיילט וועגען דעם בעשלוס און פערלאַנגט איבערצורייסען דעם שטרייק.

די אַרבייטער - פאָרשטעהער האָבען אָבער געענטפערט, אַז די מאַכט ליגט איצט אין די הענד פון דער שטרייק-קאָמיסיע, און נאָר זי קען דעצידירען וועגען דער פראַגע.

נאָך אַ טעלעפאָנישער פערשטענדיגונג מיט דער שטרייק-קאָמיסיע, האָט די דעלעגאַציע מודיע-געווען דער דירעק-ציע, אַז וועגען איבעררייסען דעם שטרייק קען איצט נישט זיין קיין רייד, הגם זיי געהען-איין אויף דער בעקומענער פאָ-דערונג.

*

נעכטען אין אָווענד איז געקומען קיין לאָדז אַ פאָרשטעהר פון דער וואַרשאָ-ווער צענטראַלע פון „פעראיין פון אַר-בייטער און אַנגעשטעלטע אין די שטאָ-טישע אונטערנעהמונגען אין פּוילען", ה' רוזשינסקי.

דער דעלעגאַט האָט זיך בעקענט מיט דער שטרייק-לאַגע אין לאָדז און ער-קלערט, אַז די צענטראַלע פּערזאָנלע-רעסירט זיך פון ערשטען מאָמענט אָן מיט דער סיטואַציע אין לאָדז.

ה' רוזשיצקי האָט אין זיין רעדע אויף דער זיצונג אָנגעוויזען, אַז די צענטראַלע אָנערקענט סיי די פאָדערונ-גען פון די לאָדזער שטאָטישע אַרביי-טער, סיי דעם שטרייק, אַלס אַ בערעכ-טיגטען און וועט איהם שטיצען מיט אַלע מיטלען.

דער שטרייק האָט אַ פּרינציפּיעלע בעדייטונג, ווייל דאָס געוואונען די אַרויסגעשטעלטע פאָדערונגען, איז וויכטיג פאַר די שטאָדטישע אַרבייטער פון'ם גאַנצען לאַנד.

אויב דער שטרייק זאָל זיך נאָך עט-ליכע טעג פערציהען – האָט געזאָגט ה' רוזשיצקי – וועט די צענטראַלע

פּראָקלאַמירען אַ שטרייק פון די שטאָדטישע אַרבייטער און אַנגעשטעלטע אין גאַנץ פּוילען.

* * *

נעכטען האָט מען שוין גישט געע-פענט די שטאָדטישע פּאַרקען.

אַ גרופּע מענשען האָבען אָבער גע-פּרובט אויפרייסען דעם שענקעוויטש-פּאַרק, מחמת ס'איז געווען אַ שעהנער טאָג און דער עולם האָט געגאַרט נאָך לופט.

ס'איז אָנגעקומען פּאָליציי, וועלכע האָט זיך אָבער נישט געקענט קיין עצה-געבען מיט'ן „פאָלקס-צאָרן" און אונטער'ן שוץ פון דער פּאָליציי איז דאָס פּובליקום געבליבען אין פּאַרק.

* * *

די היגע מאַכט-אָרגאַנען האָבען בכלל ביז-איצט גרינג-געשעצט די פאָדערונ-גען פון די אַנגעשטעלטע, ווייל זיי האָ-בען נישט געגלויבט, אַז דער שטרייק זאָל אַזוי סאָלידאַריש אַדורכגעפיהרט ווערען.

די היגע מאַכט-אָרגאַנען האָבען וואַר-שע אינפאָרמירט וועגען דער לאַגע, אָבער אַזוי אַז דאָרטען האָט מען גע-האַט אַ פאָרשטעלונג: 1) וועגען נישט גערעכטע פאָדערונגען מצד די אַנגע-שטעלטע און 2) אַז אַ שטרייק איז אויסגעשלאָסען, און ענדליך אַז איצט ווען דער שטרייק איז אין פולען ברען נעמען שוין איינינע אינסטיטוציעס געהן אויף צוריק.

* * *

די שטרייק-קאָמיסיע שטעהט אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז דער שטרייק מוז ליקווידירט ווערען אומעטום אויף די זעלבע בעדינגונגען און אין דער זעל-בער צייט.

דינסטאָג פריה וועלען אָפּגעשטעלט ווערען די טעלעפאָנען פאַר'ן פּריוואַ-טען געברויך (עס וועלען נאָר בלייבען פונקציאָנירען די אַפּאַראַטען פון די מלוכה און געזעלשאַפטליכע אינסטי-טוציעס און פּרעסע) צו דער זעלבער צייט וועלען אויך

אָפּגעשטעלט ווערען די אַר-בייט אין ביוראָ'ען, וואָס ניבען אַרויס אונטערשטיצונגען די אַרבייטסלאָזע.

די שטימונג ביי די שטרייקענדע איז אַ גוטע. קיין דאגות וועגען געלד-מיט-לען זענען נישטאָ, ווייל דעם ערשטען אויגוסט האָבען אַלע בעקומען פאַר אַ חודש פּענסיע.

גרויסע רעדע פון מאַרשאַל פּילסודסקי

„מיט אונזער אָנשטענדיגקייט זענען מיר דערגאַנגען צו גרויסע רעזולטאַטען".

קיעלץ, 8 (פּאַט) צו דער ערעפנונג פון לעגיאָניסטען - צוזאַמענפאָהר האָבען היינט פון 7 אינדערפריה אָן אָנ-געהויבען אָנקומען די דרושינעס פון די קאַדרען - גרופּען, וועלכע האָבען זיך געוועט, ווער ס'וועט צוערשט אָנקומען צופוס קיין קיעלץ, „לויט'ן ביישפּיל פון דער ערשטער „קאַדרובקע". די ערשטע איז אָנגעקומען די דרושינע פון טשענס-טאָכאָווער 27. פּולק, וועלכע האָט דורכ-געמאַכט דעם וועג אין העכער 16 שעה. די צווייטע – פון וואַרשאָ (17 שעה מיט 41 מינוט); די דריטע – פון לאָדז (17 שעה, 28 מינוט).

קיעלץ, 8 (פּאַט) אין צוזאַמענהאַנג מיט די פייערליכקייטען צוליב'ן יאָהר-טאָג פון'ם אַריינמאַרש פון דער ער-שטער לעגיאָנען - „קאַדרובקע", איז די שטאָט העררליך דעקאָרירט - געוואָרען. ס'זענען אויסגעשטעלט עטליכע טריאומף-טויערן.

ס'זענען אָנגעקומען: מאַרשאַל פּיל-סודסקי מיט זיין אַדיוטאַנט, מיניסטאָ-רען: פון אויסערן, אינערן אַרבייט, האַנדעל און אַגראַר-ענינים; ווייטער גע-נעראַלען: סקירסקי, גורעצקי, ווערוב-לעווסקי אין דער וואַרשאָווער רעגי-רונגס-קאָמיסאַר געג. סלאָוואָי-סקלאַד-קאָווסקי. ס'זענען אויך געווען אַ סך אויסלענדישע געסט.

9 אינדערפריה האָבען די אָנטייל-נעהמער פון לעגיאָנען - צוזאַמענפאָהר מיט'ן מאַרשאַל פּילסודסקי בראש אַרויס-מאַרשירט צום פרייהייטס-פּלאַץ, וואו אָרקעסטערס האָבען געשפּילט „יעשטשע פּאָלסקאַ ניע זגינעלאַ" און „מי פּיערוו-שאַ בריגאַדאַ". דערנאָך זענען געהאַל-טען געוואָרען רעדעס.

קיעלץ, 8. (פּאַט). מאַרשאַל פּיל-סודסקי האָט דאָ געהאַלטען אַ פּאָרלע-זונג, אין וועלכער ער האָט געזאָגט צווישען אַנדערן:

„נאַפּאָלעאָן האָט געזאָגט, אַז כדי צו ברעכען שטערונגען, דאַרף מען זיין נישט בעטראַכטען פאַר קיין שטערונגען. דאָס דאָזיגע פּשוט'ע מיטעל איז דער פונדאַמענט פון דרייסטקייט פון געדאַנק. און מיר, ווערענדיג בעניירס, האָבען געפונען די דרייסטקייט פון געדאַנק, און מיר האָבען געזאָגט, אַז די שטע-רונגען, וועלכע מיר ווילען אַריבער-שפּרונגען, – אַנערקענען מיר נישט פאַר קיין מניעות.

„און אויב אין אונזער אוואַנטוריש-קייט זענען מיר דערגאַנגען צו אַזעלכע גרויסע רעזולטאַטען בעווייזט דאָס, אַז אויסער דרייסטקייט פון געדאַנק, האָ-בען מיר געהאַט דרייסטקייט פון אַר-בייט. אָהן דעם, וואָלטען מיר נישט דורכגעהאַלטען די עטליכע יאָהר. מיר האָבען אונטער זיך דרייסטקייט פון אוי-בייט און געדאַנק. דאָס גיט אַ גאַראַנ-טיע, פאַר אַ נייע לעבען און נייע אמת'ן. דאָס בעשטעטיגען אפילו די, וועלכע וועלען האָבען מיט אונז צו טון אין דער געשיכטע".

„דזשאָינט" פאַר לאָדזער יוד. קליינהענדלער.

ה' בערנאַרד קאַהאַן זאָגט-צו צו שטיצען די לאָדזער קליינהענדלער-באַנק.

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש פון אונ-זער קאָרעספּאָנדענט) קיין וואַרשאַ איז היינט אָנגעקומען אַ דעלעגאַציע פון לאָדזער קליינהענדלער-פעראיין (אַגראַ דאָווע 10, כדי צו קאָנפערירען מיט דזשאָינט-פאָרשטעהער.

די דעלעגאַציע, וועלכע איז בעשטאַ-נען פון די ה"ה ראָזענבערג און וואָל-מאַן, איז אויפגענומען-געוואָרען דורכ'ן דזשאָינט-דירעקטאָר ה' בערנאַרד קאַ-האַן.

די דעלעגאַציע האָט פערלאַנגט, אַז דער דזשאָינט זאָל העלפען אויפבויען די קליינהענדלער-באַנק, וועלכע גרינ-דעט זיך אין לאָדז, און געבען צו דעם צוועק אַ גרעסערע הלואה.

ה' בערנאַרד קאַהאַן האָט זיך גענוי פעראינטערעסירט מיט דער לאַגע פון די לאָדזער קליינהענדלער און מיט די צילען פון דער זיך גרינדענדער באַנק, און צוגעזאָגט ענטגעגענצוקומען די פאָדערונגען פון דער דעלעגאַציע.

רוסישע טעל.-אַגענטור וויל נישט קומען אויף אַ פּרעסע-קאָנפ. פון דער פעלקער-ליגע.

גענף, 8 (פּאַט) די רוסישע טעלע-גראַפען - אַגענטור האָט אָפּגעזאָגט אַנ-טיילצונעהמען אין דער קאָנפערענץ פון אַלע פּרעסע-פאָרשטעהער און טע-לעגראַפען-אַגענטורען פון דער גאַנצער וועלט, וואָס ווערט גערופען דורך דעם גענעראַל-סעקרעטאַריאַט פון דער פעל-קער-ליגע אויפ'ן 19. ה. ח.

דעם אָפּזאָג מאָטיווירט די רוסישע טעל.-אַגענטור דערמיט, וואָס רוסישע פאָרשטעהער באָיקאָטירען די שווייצאַ-רישע טעריטאָריע.

פּרוב פון אַן אַטענטאַט אויפ'ן גריכישען פּרעז.

אַטען, 8 (פּאַט). אַ געוויסער אַנדנאַ-פּילאָס, וועלכער איז ערשט-נישט-לאַנג בעפרייט-געוואָרען פון טורמע פאַר דער-הרגע'נען אַ זשאַנדאַרם - אָפיציר, האָט היינט געפּרובט מאַכען אַן אַטענטאַט אויפ'ן גריכישען מלוכה-פּרעזידענט פּאַנ-גאַלאָס, בעת ער איז געזעסען אין דער ווילע „ספּעצע" און געגעסען מיטאָג.

דער אָנפאַלער האָט אַרויסגעכאַפּט אַ רעוואָלווער און געוואָלט אויסשיסען. ער איז אָבער באַלד פערהאַלטען גע-וואָרען.

היינט קומט פאָר אַ פּרעסע-קאָנפערענץ אין דער סאָוועטישער אמבאַסאַדע

וואַרשאַ, 8. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). מאָרגען (היינט מאָנטאָג, קומט פאָר אין דער סאָוועטישער אמבאַסאַדע אין וואַרשאַ אַ פּרעסע-קאָנפערענץ, אויף וועלכער אמ-באַסאַדאָר וואָיקאָוו וועט געבען ער-קלערונגען וועגען די לעצטע געשעהעני-שען אין רוסלאַנד, אין צוזאַמענהאַנג מיט די פאַלשע קלאַנגען, וועלכע בעווייזען זיך אין פערשידענע צייטונגען.

אויף דער דאָזיגער פּרעסע-קאָנפע-רענץ איז אויך איינגעלאַדען-געוואָרען דער סיים-קאָרעספּאָנדענט פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

באלדווין זאל אראפ אין דימיסיע

צוליב'ן פערשלעפטען קוילען-שטרייק אין ענגלאנד.

לאנדאן, 8. (ספ. טעל.) די ערקלערונג, וועלכע ס'האט אפגעגעבען דער פרעמיער באלדווין, אז „די קוילען-ארבייטער ליידען נישט קיין נויט", האט ארויסגערופען א גרויסע אויפרעגונג צווישען אלע ארבייטער און האט מעהר פערשארפט די שטרייק-לאגע.

ס'הערשט די אלגעמיינע מיינונג, אז די אויפרעגונג פון די ענגלישע ארבייטער-מאסען איז שוין דערגאנגען צום העכסטען אופן, און ס'איז אפילו נישט אויסגעשלאסען ס'זאל דערגעהען צו א פאליטישען קריזיס, וועלכער זאל דערפיהרען צו באלדווינ'ס דימיסיע.

לאנדאן, 8. (ספ. טעל.) „דיילי מייל" טיילט מיט, אז די ענגלישרוסישע קאנפערענץ פון די ארבייטער-ארגאניזאציעס, וואס איז פארגעקומען אין איינעם פון די פאריזער האטעלען, האט נישט געגעבען קיין שום רעזולטאט, מחמת די ענגלישע ארבייטער-פארשטעהער האבען נישט געוואלט איינגעהען אויף די בעדינגונגע, לויט וועלכע די סאוויעטען ווילען שטיצען די שטרייקענדע.

מלוכה-פערארדנונג געגען מינדערהייטס-טעאטערן.

בוקארעשט. (יפ"א). דאס מיניסטעריום פאר קולט און קונסט האט ארויסגעגעבען א רעגולאמין, פאר די מינדערהייטס-טעאטערן. לויט דעם דאזיגען רעגולאמין, מוז דער דירעקטאר און אלע ארטיסטען זיין רומענישע בירגער. די ארטיסטען מוזען זיין מיטגלידער פון איינעם פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען, וועלכע זענען אנערקענט אלס א יורידישע פערזאן. דער רעפערטואר מוז פריהער צוגעשטעלט ווערען אין מיניסטעריום. דערביי מוזען אבליגאטאריש צוויי פיעסען זיין פונ'ם רעפערטואר פון נאציאנאל-טעאטער אין בוקארעשט. דער רעפערטואר מוז זיין צונויפגעשטעלט אויף אזא אופן, אז ער זאל נישט שטערען די געזעלשאפטליכע ארדנונג. אין פאל ווען א פיעסע, אדער די דעקאראציעס אדער אויף אן אנדער אופן וועט בעליידיגט ווערען דער רומענישער נאציאנאלער געפיהל, פערלירט די טרופע דאס רעכט ווייטער צו שפילען, די דירעקטארען פון דער טרופע מוזען איינלעגען אין מיניסטעריום 100,000 לעי, אלס גאראנטיע, אז זיי וועלען אויספיהלען די פונקטען פון דער פערארדנונג.

מעהר פון אלע מינדערהייטס-טעאטערן וועט די דאזיגע פערארדנונג שאדען דעם יודישען טעאטער, וואס פערמאגט זעהר ווייניג גוטע ארטיסטען, רומענישע בירגער, ווי אויך דערפאר ווייל די יודישע ארטיסטען האבען נישט קיין פראפעסיאנעלע פעראיינען און אין די רומענישע נעהמט מען זיי נישט אן.

— —

דער ארץ-ישראל-פארט.

אפיציעלע ערקלערונג פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג.

ירושלים, (י.ט.א.) די ארץ ישראל רעגירונג האט פערעפענטליכט אן אפיציעלען קאמוניקאט, אין וועלכען עס ווערט ערקלערט, אז די ידיעה, וועלכע האט זיך בעוויזען אין דער פרעסע, אז דער ארץ-ישראל-פארט וועט געבויט ווערען נישט אין חיפה נאר אין פארט-סאיד, האט נישט קיין שום יסוד. דער בעשלוס צו בויען דעם פארט אין חיפה איז אן'ענדגילטיגער.

די סירישע פרעסע טרעט-ארויס שארף געגען דאס בויען א פארט אין חיפה און פאדערט פון דער פראנצויזישער רעגירונג אנווענדען אלע מיטלען געגען דאס בויען דעם חיפה'ער פארט. די פרעסע ווייזט אן דערויף, אז דורך בויען דעם פארט אין חיפה וועלען געצויגען ווערען רערען פון די נאפט-קוואלען אין מאסול צום חיפה'ער פארט, בעת אין געגענטייל וואלטען די רערען געצויגען געווארען צום פארט אין אלעקסאנדרעטע אין סיריען. אלעקסאנדרעטע איז מיט 150 מייל נעהנטער צו מאסול אלס חיפה, און אויפ'ן וועג צווישען מאסול און אלעקסאנדרעטע זענען פערהאן ווייניגער בערג ווי צווישען מאסול און חיפה. די סירישע צייטונגען פערופען זיך אויך אויף דעם אפמאך פון דער קאאליציע פון יאהר 1916, לויט וועלכען אלעקסאנדרעטע איז בעשטימט געווארען אלס דער ארויספיהר-האפען פון נאפט פון איראק.

יודישער קהלות-פערבאנד איינגעארען זיך צו בעטייליגען אין דער פרייסישער קאנסטיטוציע-פייערונג.

בערלין. (י.ט.א.) די פרייסישע רעגירונג האט איינגעלאדען דעם לאנדעס-פערבאנד פון די יודישע קהלות אין פרייסען, ווי אויך דעם פרייסישען לאנדעס-פערבאנד פון די תורה-טרייע סינאגאגען, זיך בעטייליגען אין די פרייסישע קאנסטיטוציע-פייערונגען, וואס זענען פארגעקומען נעכטען, דעם 8 טען אויגוסט. די אפיציעלע פארשטעהער פון ביידע ארגאניזאציעס האבען זיך בעטייליגט אין די פייערונגען.

— —

ס'וועלען נישט זיין קיין רעדוקציעס אין די וואיעוואדזטוועס.

ווארשא. 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דאס אינערן-מיניסטעריום לייקענט-אפ די ידיעות, אז אין די וואיעוואדזטוועס גוערען דורכגעפיהרט רעדוקציעס פון די בעאמטע,

קיין שום נייע רעדוקציעס, אויסער די, וואס זענען פארגעקומען אין יוני, ווערען נישט דורכגעפיהרט.

פראצעס געגען גלחים אין קיעוו.

קיעוו, 8 (ספ. טעל.) דא האט זיך אנגעהויבען דער פראצעס געגען 13 קריסטליכע גלחים, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין שפיאנאזש לטובת פוילען.

דערשאסען דעם זוהן, צוליב א ירושה.

פויזען, 8 (טעלעפאניש) אין עדוב, וואנגראוויליקיער קרייז איז פארגעקומען א שרעקליכע טראגעדיע.

א געוויסער וויטלין, א דייטשער קאלאניסט, האט דערהרג'עט זיין 28-יעהריגען זוהן עריק.

דאס איז געשעהן צוליב דעם, וואס עריק האט זיך געקריגט מיט דער פאמיליע וועגען א ירושה נאך דער פערשטארבענער באבע.

דער פאטער האט זיך בעת'ן קריגעריי שטארק אויפגערעגט און דערשאסען זיין זוהן.

דער מערדער איז ארעסטירט.

שוהלען און בתי-מדרשים אלס יורידישע פערזאנען

קישיניעוו, (י.ט.א.) דער פארזיצער פונ'ם קישיניעווער טריבונאל האט צוגעשיקט אלע שוהלען און בתי מדרשים א פערארדנונג פונ'ם יוסטיץ-מיניסטעריום זיך רעגיסטרירען אין טריבונאל אלס יורידישע פערזאנען.

דערביי האט דער פארזיצער פונ'ם טריבונאל געווארענט, אז אין פאל ווען די שוהלען וועלען זיך אין משך פון א חודש צייט נישט רעגיסטרירען, וועלען זיי בעשטראפט ווערען צו 10.000 לעי יעדע.

הרגע'ס אויף די קברים פון קישינעווער פאגראם.

קישינעוו. (י.ט.א.) דער „הכח" פוסבאל-מאנשאפט, וואס ווײַלט איצט אין קישינעוו, האט זיך געווענדעט צום רב-הכולל צירעלסאן מיט א ביטע צו ערלויבען ארויפלעגען קרענץ אויף די קברים פון די געפאלענע בשעת די קישינעווער פאגראמען אין די יאהרען 1903 און 1905. דער רב האט די דאזיגע ערלויבעניש געגעבען.

געוועזענער פראנצויזישער מלוכה-פרעזידענט מילעראן

וועגען מארשאל פילסודסקי און פוילען.

דער רעדאקטאר פון קראקאווער „איל. קוריער צאדזיענני", דעפוטאט דאמבראוסקי, האט בעקומען פון גענף. פראנצויזישען מלוכה-פרעזידענט און פיהרער פון פראנצויזישען „נאציאנאלען בלאק" א בריף, אין וועלכען ס'ווערט אין שטארקע ווערטער גערעדט וועגען דער פערזאן פון מארשאל פילסודסקי און וועגען פוילען.

אינ'ם בריף ווערט צווישען אנד. געזאגט: „איך פערפאלג מיט א פערכאפטען אטעם די ידיעות, וועגען די לעצטע געשעהענישען אין פוילען. איך ווינש הייס, אז ארום דער פערזאן פון מארשאל פילסודסקי, זאל פארקומען די שנעלסטע און שטארקסטע פערשטענדיגונג. אלץ, וואס איז נוגע פוילען, אינטערעסירט אונז טיף. איך האלט שטענדיג די אינטערעסען פון פוילען און פראנקרייך פאר געמיינזאמע".

מעגליכע שינוים אין אימיגראציע-פארשריפטען

לטובת קינדער. פרויען און עלטערן פון דעקלעראנטען.

וואשינגטאן, (י.ט.א.) סענאטאר ריעד, איינער פון די שטארקסטע אנהענגער פון דער פערשארפטער אימיגראציע-קוואטע און פערפאסער פון דעם קוואטע-געזעץ-פראיעקט, האט איצט געענדערט זיין מיינונג אין בעצוג צו פרויען, קינדער און עלטערן פון דעקלעראנטען, האלטענדיג, אז די דאזיגע קאטעגאריעס דארף מען אריינלאזען אויסער דער קוואטע.

סענאטאר ריעד פאהרט-אפ איצט קיין אייראפא צו שטודירען די לאגע פון די עמיגראנטען און וואס עס קאן געטון ווערען, כדי די צוריקגעבליבענע פאמיליעס אויף ביידע זייטען ים, זאלען זיך קאנען צונויפקומען אין אמעריקע.

די ענדערונג אין דער שטעלונג פון סענאטאר ריעד צו דער קוואטא-פראגע ווערט דא בעטראכט אלס א זאך פון גרויסער בעדייטונג, ווייל סענאטאר ריעד איז איינער פון די וויכטיגסטע און איינפלוסרייכסטע מיטגלידער פון דער אימיגראציע-קאמיסיע פון סענאט, וואס דארף אויף איהר קומענדיגער זיצונג ענטגילטיג בעשליסען די פראגע, וועגען אריינלאזען קרובים פון דעקלעראנטען אויסער דער קוואטא.

זיצונג פון דער ארץ-ישראל צענטראלע פון דער אגודת-ישראל.

פראנקפורט ביים מיין. (יט"א) אין דער אנוועזענהייט פון הרב משה בלוי פון ירושלים איז דעם 28-טען יולי פארגעקומען אין פראנקפורט אן'אויסערארדענטליכע זיצונג פון דער ארץ-ישראל צענטראלע פון דער אגודה. די הויפט-פראגע, וואס איז בעהאנדעלט געווארען איז געווען די ווייטערע אויסהאלטונג פון די אגודה'שע חנוך-אינסטיטוציעס אין ארץ-ישראל. עס איז בעשלאסען געווארען צו אנטוויקלען צו דעם צוועק א אינטענסיווע פראפאגאנדע אין די גלות-לענדער.

דאס האלענדישע יודענטום לטובת די יודען אין מזרח-אייראפא.

אמסטערדאם. (יט"א). דער דעלעגאט פון פעראייניגטען הילפס-קאמיטעט „ארט אזע-עמיגדירעקט", רעדאקטאר י. טראצקי, געפינט זיך אויף א פראפאגאנדע-רייזע איבער האלאנד. די האלענדישע יודען ווייזען ארויס א גרויסע פעראינטערעסירונג פאר דער טעטיגקייט פון פעראייניגטען קאמיטעט.

דער דעלעגאט איז ארויסגעטרעטען אויף א מאסען-מיטינג גערופען דורך דעם האלענדישען צענטראלען הילפס-קאמיטעט „ישראל". אין צוזאמענהאנג מיט'ן וויזיט פון ה' טראצקי אין האלאנד, ווידמעט די האלענדישע פרעסע ווארעמע ארטיקלען דער לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין מזרח-אייראפא און די הילפס-ארבייט, וואס ווערט געפיהרט לטובת דער דאזיגער בעפעלקערונג.

די ארגאניזאציע „ישראל" האט ארויסגעלאזען אן'אויפרוף צו דער יודישער בעפעלקערונג אין האלאנד בייהילפיג צו זיין דער הילפס-ארבייט פון די דריי דערמאנטע יודישע ארגאניזאציעס.

שריפה פון א יודיש שטעטעל אין רוסלאנד.

מאסקווע, (י.ט.א.) אין שטעטעל דאבראמיסל, וויטעבסקער גוב. איז דאנע'שטאג. דעם 29 טען יולי אויסגעבראכען א שריפה. 31 הייזער, פון וועלכע ס'רוב איינוואוינער זענען געווען יודען, זענען אוועק מיט'ן רויך. פיל יודישע פאמיליעס האבען פערלוירען זייער גאנץ האב-און-גוטס.

Dr. med.
WOLF EYCHNER
Zgierska 38, tel. 34-72
ספעצ. פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען.
נעמט אן פון 6 ביז 8 אווענד.
פון 12 ביז 1 מיטאג אין דער לעטשניצע אויף
ניישטאט מארק, פעטריקאווער 294.

Dr. med. Braun
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען
און מענער שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ ליכט (הער-אויספאל).
23 פאלודניאווא 23
— — טעלעפאן 6-40.
נעהמט אן פון 9—10 און פון 6—8 אווענד.

וויכטיג פאר לעטניקעס!
בעפאר איהר געהט קויפען, איבערצייגט אייך, — דאס נאר אין דער פאבריק
ש. שווארצאווסקי
פולנאצנא 24 טעל. 31-85
בעקומט איהר שטענדיג אויף לאגער אין גרויסען אויסוואהל:
פאטענטירטע פעלד-בעטען פון דער בעוואוסטער מארקע „Palma-Patent" מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר,
מעטאל-בעטען, לע שאקעס, האמאקעס, קינדער-בענקלעך,
קינדער-שפאציר-וואגענס איין- און אויסלענדישע.
פעלד-בעטען מיט ווענטלעך צו 18 זל. און פאלאטקע-14 זל.
אלעס צו קאנקורענץ-פרייזען!

א שאמאט-קויד
פאסט ניי, אויף 2 גרויסע-פלאטען, 4 פייערקעס, מיט א גרויסען באק אויוועז
פריזווירדיג צו פערקויפען
אפערטען אונטער „M. J." 891

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערען, נאז, האלז און לונגען-קראנקה.
9 קאנסטאנטינאווסקא 9
טעלעפאן 27-81
ספעציעלער קורס פאר שטאמלער.
שפרעכשטונדען פון 2 ביז 2 און פון 5-7. 175
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערושער 17 פון
10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאכם.

לאדז.
8 אויגוסט 1926

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז.
8. אויגוסט 1926

א תירוץ

כפּעציעל פאר דער באבע'ן.

אין דער היזיכט זענען מיר הינטער-שטעליג געגען ווילנא, און די הויפּט-שטאט – הינטערשטעליג געגען אונז.

אזוי ווי אין ווילנא וועט איהר אויף שריט און טריט בעגעגענען יודישע שילדען, – וואס אסור, אויב זיי זענען עמיצען פוגע בכבוד, – אזוי וועט איהר אין לאדז אזעלכע שילדען כמעט נישט טרעפען. דערפאר, אפישען יודישע קאנט איהר אין לאדז זעהן גאנץ געגוג, און אין ווארשא, זעהט איהר, איז – לאז דוקא!

ס'איז דאכט זיך א קלייניגקייט לפנים, און אין דער-אמת'ן איז עס א גרויסע זאך, וואס דער געדאנק וועגען דעם ווערט עקשנות'דיג בעקעמפט, און די דאזיגע הארטנעקיגע געגנערשאפט איז שוין אליין א בעווייז, אז דער יודישער שילד, די יודישער אפיש, דער יודי-שער פלאקאט איז א וויכטיגער ענין.

אט, למשל, איז מיט א צייט צוריק אריינגעטראגען געווארען אין ווארשא'-ווער שטאט-ראט א פארשלאג, וועגען דעם, אז די דירעקציע פון די טראמ-וואיען זאל ערלויבען אויפהענגען אין די טראמוואיען און אויף די טראמוואי-סטאציעס פלאקאטען און רעקלאמעס אין דער יודישער שפראך. איצט איז דער דאזיגער ענין בעהאנדעלט געווארען אויף א זיצונג פון ווארשאווער "מאגיס-טראט, וועלכע האט דעם פארשלאג אפּ-געווארפען מיט'ן מאטיוו, אז דער סטא-טוט פון דער טראמוואי-געזעלשאפט זעהט נישט פאר, אז אין די טראמוואיען זאל מען מעגען אויסהענגען יודישע אויפשריפטען.

אזא מאטיוו איז אבער אונז זעהניג-וואס איבערצייגענד – ס איז א תירוץ פאר דער באבע'ן אזיצוזאגען.

ווארום אפילו די טראמוואי-געזעל-שאפט (א געזעלשאפטליכע אינסטיטוציע פאר גלייכבערעכטיגטע בירגער, נאר, ווייזט אויס, אז זי מעג, להבדל, אויך ארויסגעבען דעקרעטען אהן דער הסכמה פון סיים און סענאט...) וואלט אין איהר סטאטוט בפירוש פערוועהרט אויסצו-הענגען יודישע פלאקאטען, וואלטען מיר דאך אויך געקעמפט פאר אונזערע... טראמוואי-רעכט! און מיט רעכט גע-קעמפט –

ווייל וואס, א שטייגער, האט זיך פערזינדיגט דער יודישער אלף-בית גע-גען דעם לאטייניש'ען?

וואס, א שטייגער, ער איז נישט אזוי היילינ אפשר? ער איז נישט אזוי עסטעטיש? נישט אזוי מיוחסדיג?

וואס איז עס דער האס אזוי שטארק געגען דעם כתב משורי, וואס איז דאך סוף כל-סוף נישט קיין וואלד-גזלן!?

צו א לאנגער יומצע מוז מען זיך דאך אויך אמאל צוגעוואוינען – א ברירה האט מען!

און אז מען וויל ווידער, ווען מען זאל קוקען אויף דער זאך, ווי א כשר'-ער ראזוואָי'ניק, ווי א פאהן-טרעגער פון דעם הערליכען „סוואי-דא-סוועגא“-געדאנק, זעגען דאך אזעלכע שילדען, רעקלאמען און פלאקאטען אין יודיש, אנ'אונגעהויער ראציאנעלער מיטעל דערצו, אז א ראזוואי'אישע כשר-פיסעל זאל נישט אריבערגעהן די טריפ'ענע שוועל פון א יודישע קראם, פון א יו-דיש געוועלב.

– געוואלד, געוואלד, ווי נאריש עס זענען אונזערע היימישע שאוויניסטען, וואס ניצען נישט אויס אזעלכע גלענ-צענדע קאניונקטורען, כדי אפצוהיטען זייערע אידעען-געגנאסטען פון שטרויכ-לונגען!

מן.

ביז אלץ וועט זיך איבערקאכען.

אלס נאך איז אין סטאדיום פון „ווערען“.-אפהיטען די קאנסטיטוציע, אט וואס מיר פערלאנגען.-ענגלישער קוילען-שטרייק פערבעסערט אונזער ווירטשאפטליכע לאגע.-די קאמפליצירטע פראגע פון תבואה-עקספארט.-איז הלכת אינגארירען דעם סוחר איז פוילען געהען אנ'אויסנאהם.-פארהאן מעגליכקייטען, אדער מ'דארף זיי קאנען אויסנוצען.

(געשפרעך פון „נייעם פאלקסבלאט“ מיט סענאטאר ד"ר ראטענשטרייך).

דער סיים האט אנגענומען די געזעצען וועגען ענדערען די קאנסטיטוציע, וועגען פולמאכטען פאר דער רעגירונג. די געזעצען זענען שוין אונטערגעשרי-בען געווארען און געווארען פערעפענט-ליכט און זענען שוין אריין אין קראפט מיר זענען שוין אזוי ארום פעריבער די ערשטע סטאדיע פון נאך דער מאי-איבערקעהרעניש. אין צוזאמענהאנג דער-מיט האט אונזער מיטארבייטער געהאט א געשפרעך מיט'ן אנגעזעהענעם פינאנ-סיסט סענ. ד"ר פ. ראטענשטריין וועגען דער איצטיגער לאגע און וועגען די ווייטערדיגע אויסזיכטען.

– ווי איז אייער מיינונג, ה' סענא-טאר, וועגען דער געשאפענער לאגע נאך דער מאי-איבערקעהרעניש!

– ס'איז שווער צו זאגען עפעס בע-שטימטעס. הגם די רעגירונג בעהערשט די לאגע, איז נאך דאך אלץ אין צו-שטאנד פון „ווערען“. ס'קאכט זיך ערשט און ביז ס'וועט זיך איבערקאכען דארף נאך דויערען.

– ווי זענען די יודישע אויסזיכטען אין צוזאמענהאנג מיט דער איבערקעהרע-ניש, מיט דעם, וואס צום רודער זענען געקומען נייע מענשען?

– קיין ספּעציעלע צוזאגען האט מען אונז, ווי איהר ווייסט, נישט געמאכט: מ'האט אונז צוגעזאגט אפצו-היטען די קאנסטיטוציע און בעהאנדלען אונז אלס גלייכע בירגער. אייגענטליך, וואס ווילען מיר דען מעהר? ווען דאס זאל באמת פערווירקליכט ווערען, וועט א גרויסע טייל פון אונזערע פראבלעמען געלייזט ווערען צום אלגעמיינעם וואויל פון דער גאנצער מלוכה.

– ווי זעהט אויס די ווירטשאפטלי-כע קאניונקטור?

– די ווירטשאפטליכע לאגע האט זיך פאר די לעצטע פאר חדשים בעדייטענד פערבעסערט. אבער מ'דארף זיין אביעקטיוו און פעסטשטעלען, אז דאס איז מעהר דער רעזולטאט פונ'ם ענגלי-שען קוילען-שטרייק, ווי פון דער טע-טיגקייט פון אונזער רעגירונג. זאל קוק (דער פיהרער פון די ענגלישע קוילען-ארבייטער) געצוואונגען זיין צו קאפיטולי-רען, אדער זאל אויף אנ'אנדער וועג דער קוילען-שטרייק אין ענגלאנד ליק-ווידירט ווערען, דאן וועט ענגלאנד אנ-נעהמען אלע מיטלען, כדי צוריק צו געווינען איהרע קוילען מערק, דעם נארוועגישען און אנד., וואוהין מיר האבען זיך אריינגעריסען איצט בעת'ן קוילען-שטרייק. ענגלאנד האט דעם פארצוג, וואס די דאזיגע אפנעהמער זענען שוין געוואוינט צו די ענגלישע קוילען. ס'איז נישט אויסגעשלאסען, אז ענגלאנד וועט זיך לויגען – און זי וועט עס אויך ווארשיינליך טון – ארויס-צוואווארפען א פאר מיליאן ענגלישע פונט, כדי אויף א קינסטליכען אופן צו הויבען דעם פוילישען זלאטי און אזוי ארום מאכען די פוילישע קוילען אונ-קאנקורענצפעהיג בנוגע די ענגלישע. אויב דאס זאל זיי געלונגען, פערלירען מיר די גרעסטע פאזיציע פון אונזער עקספארט.

– און די תבואה?

– דאס איז א ביסעל א קאמפליצירטע פראגע. ערשטענס – איז נאך נישט בע-וואוסט, וויפיל ס'וועט זיין תבואה צום עקספארטירען. אמת, די רעגירונג קען קינסטליך הויבען די גרויס פונ'ם תבואה איבערשוס, דורך פערוועהרען אויסמא-לען און געברויכען מעהל פון הויכער קוואליטעט און אזוי ארום פערמינדערען קינסטליך דעם אינערליכען געברויך, כדי צו האבען מעהר פאר'ן עקספארט. ווייטער, אויב ס'וועט נישט קומען צו קיין צאל-אפמאך מיט דייטשלאנד אין דער צאל אויף לאנדווירטשאפט-ארטיק-לען וועט ווייטער בלייבען א הויכער (5 גאלד-מארק אויף א מעטער קארן און ווייץ), וועט דער פרייז אין לאנד מו-זען בלייבען א נידריגער, כדי אויסצו-האלטען די קאנקורענץ אויפ'ן אויסלענ-דישען מארק. די פויערים וועלען דאן האבען ווייניגער איינקונפטען און זיי-ער קאנסומציע-קראפט וועט זיין א קליי-נע. מיר וועלען אפשר האבען א פאזי-טיווען האנדעלס-בילאנס, אבער נישט קיין פאזיטיווען אינדוסטרי-און פראדוק-ציע-בילאנס.

– און ווי איז מיט אונזער אינדוס-טרי-עקספארט? ווי זענען די פערספעק-טיווען?

– וואוהין? דערווייל זענען עס אלץ פרובען, קיין שנעלער ערפאלג קען נישט זיין, ס'איז אנ'ענין אויף יאהרען. כדי צו בעהערשען מערק דארף דויערען, אבער נאטירליך דארף מען טון אין דער ריכטונג.

א שטיקעל שוועריגקייט אין דער היני-זיכט איז דאס, וואס אונזער רעגירונג איז נאך אין איהר ווירטשאפטליכען פראגראם נישט הארמאניזירט, אט איז צ. ב. די פראגע וועגען דעם סינדיקאט פאר תבואה-עקספארט. כ'קען שוין איצט זאגען, אז לויט אלע ווארשיינליכקייטען וועט דער דאזיגער סינדיקאט נישט בעשאפען ווערען. דער האנדעלס-מי-ניסטער קוויאטקאווסקי האלט, ער-שטענס, אז אזעלכע סינדיקאטען געהערען צו זיין קאמפעטענץ, אלס האנדעלס-מיניסטער. און ער איז איבערהויפּט גע-גען ענליכע סינדיקאטען, ווייל פון זיי וועט ליידען די בעפעלקערונג. אויב די גרויס-פריצים, וואס וועלען זיין צום סינדיקאט נאהענט, וועלען פון איהם און ארום איהם גוט פערדינען, וועלען אבער שטארק בע'עולה'ט ווערען די קליינע פויערים, וועלכע וועלען ווערען שטארק אויסגענוצט. דאס איז נישט אין די אינטערעסען פון דער מלוכה, ווייל ס'שוואכט אפ דעם וואוילשטאנד פון גרויסע שיכטען און פערקלענערט זייע-רע קאנסומציע-מעגליכקייטען.

דער קרעדיט, וואס וועט איצט געגעבען ווערען פאר'ן האנדעל, קען פערגרעסע-רען דעם אינערליכען אפזאץ דורכ'ן הויבען די קויפס-קראפט פון דער בע-פעלקערונג אין לאנד און העכערען דעם עקספארט דורכ'ן פערלייכטערען די פערקויפס-בעדינגונגען און אזוי ארום צוגעבנגליך מאכענדיג די קויפס-בעדינ-גונגען. די אפזאץ-מעגליכקייטען קענען אזוי ארום וואקסען. די ווירטשאפטס-פאליטיק וואס איז געווען געווענדעט אויסצושליסען דעם סוחר, איז געווען אנ'איינציגע אינ'ם ווירטשאפטליכען לעבען פון אלע אייראפעאישע מלוכות. אין ענגלאנד צום ביישפיל, וואס קען דינען פאר א מוסטער מיט איהר האנ-דעלס-פאליטיק, עקספארטירט נישט דער אינדוסטריעלער, נישט דער פאבריקאנט נאר דער סוחר. ער, דער סוחר, זוכט אויס דעם אפזאץ-מארק, ער שטעלט צו דעם פאבריקאנט די פערלאנגען און בעדער-פענישען פונ'ם מארק. ס'איז דא און ס'מוז זיין א צוזאמענארבייט פונ'ם סוחר מיט'ן פראדוצענט און אינדוסטריעלער.

אויב פוילען וועט געהן אויפ'ן וועג, קען מען געפינען נייע אפזאץ-מארק, קענען געשאפען ווערען נייע ארבייטס-מעגליכקייטען און פיל פיל בעשעפטי-גונג פאר די אונצעהליגע ארבייטסלאזע, וואס מיר פערמאגען איצט. מאטעריא-לען אויף דעם האבען מיר גענוג, זיי דארפען נאר אויסגענוצט ווערען צום אלגעמיינעם וואויל. דאס איז איינער פון די וועגען צו פערשטארקען די פא-זיציעס און די קראפט פון אונזער מלוכה.

י. הינדעס.

„דער אונבעקאנטער בירגער“

אדער דער מארטירער, וואס ווערט פערשוויגען.

דער שפאנישער שריפטשטעלער אוי-גוסטין קאלוועד האט פערעפנטליכט אין דער גרעסטער שפאנישער צייטונג „פאנ-גווארדיא“ א מעשה'לע, וואס כאראקטע-ריזירט די איצטיגע לאגע אין אייראפע און די קרבנות, וואס דער היינטיגער מענש ברענגט פאר די נייע געטער, וואס ער האט זיך געמאכט. די מעשה הייסט „דער אונבעקאנטער בירגער“.

אין מיטען פון 19-טען יאהרהונדערט איז ער, דער אונבעקאנטער בירגער, געבוירען געווארען אין פאריז, גראד אין דער צייט, ווען מען האט דעם קע-ניג פערטריבען און די צווייטע רעפּו-בליק איז ענטשטאנען. זיינע אייניפאכע בעשיידענע עלטערן זענען געווען קרע-מער. ביז צו 12 יאהר איז ער געגאנ-גען אין שול, וואו ער האט זיך קודם כל דערוואוכט, אז זיין פאטערלאנד איז דאס ערשטע אין דער וועלט. זיין אידע-אל איז געווארען ער זאל אמאל זיין דער גרעסטער סוחר אין דעם לאנד.

ווען ער איז אלט געווען פיער יאהר איז די צווייטע רעפּובליק אויך אונטער געגאנגען און נאפאלעאן דער דריטער איז ארויף אויפ'ן טראן. ווען עס איז אויסגעבראכען דער דייטש-פראנצויזי-שער קריג אינ'ם יאהר 1870 איז ער גראד אלט געווען 22 יאהר. מען האט איהם צוגענומען צו מיליטער, אוועקגע-שיקט אויפ'ן פראנט, וואו ער איז גע-ווארען שווער פערוואונדעט. ווען ער איז געקומען צוריק קיין פאריז איז שוין געווען די דריטע רעפּובליק. א טייל פון פראנקרייך איז געווען בעזעצט פון די דייטשען, זיין פאטער געשעפט איז געווען אונטערגעגאנגען. אין א קור-צער צייט ארום זענען ביידע עלטערן געשטארבען פון צרות און עגמת-נפש, וואס זיי האבען איבערגעלעבט.

אין יאהר 1880 האט ער חתונה געהאט און עס זענען ביי'ן איהם געבוירען געווארען צוויי זין. א דאנק זיין ענערגיע און פעה-יגקייט, האט ער זיך ארויפגעארבייט, איז געווארען רייך און האט געעפענט א פאבריק און עס איז איהם אוועק זיי-ער גוט. די זין זענען אויסגעוואקסען, האבען מיטגעארבייט אין געשעפט. פלוצ-לונג איז אויסגעבראכען דער וועלט-קריג פון 1914. ביידע זין זענען אוועק אין קריג. דער עלטערער זון איז גע-פאלען אין דער שלאכט ביי דער מאר-נע און האט געלאזען א פרוי מיט צוויי קינדער. דער צווייטער זון האט א לאנ-גע צייט געדינט אין הינטערלאנד, אבער פלוצלונג האט מען איהם אוועקגעשיקט אויפ'ן טערקישען פראנט וואו ער איז פערשוואונדען און מען ווייס נישט, וואו ער איז אהינגעקומען. די אלטע מוטער האט נישט לאנג געלעבט נאך דעם אונ-גליק און איז געשטארבען פון צרות.

דערווייל איז אונזער בירגער שוין אלט געווארען 78 יאהר. געבראכען פון צרות, ציט ער זיך צוריק פון זיינע גע-שעפטען, פערקויפט די פאבריק און עס בלייבט איהם א רענטע דריי טויזענד פראנק א יאהר. פון דעם געלט דארף ער לעבען מיט צוויי אייניקלעך, וועלכע קוקען אויס פון זיין האנט די חיונה. דערווייל האט אנגעהויבען צו שטארקען זיך דער יקרות און דער פראנק האט אנ-געהויבען פאלען. די רענטע פון וועלכער מען האט פריער געקענט גאנץ שוין לע-בען, פערלירט ביסלעכווייז איהר ווערט היינט איז זי שוין אזוי גוט ווי גאר נישט ווערט. די פאמיליע איז היינט פעראָרימט און פערצווייפעלט.

אונזער בירגער האט אין זיין לעבען דורכגעמאכט 3 אדער 4 מלוכה-ענדע-רונגען, האט זיין בלוט און דאס בלוט פון זיינע קינדער פערגאסען פאר דעם פאטערלאנד, האט דעם גאנצען לעבען געארבייט און געבראכט קרבנות. און וואס איז דער סוף? איצט אויף דער עלטער איז ער רואינירט און פערלאזען צוזאמען מיט זיין פאמיליע.

מיט דעם מענשען האט איהר נישט וואס צו רעדען, וועגען אייראפא און וועגען די וואונדער פון דער מאדערנער ציוויליזאציע, פון פארשריט און נאך אזעלכע גוטע זאכען. ער וועט אייך ענט-פערען מיט א ביטערען געלעכטער.

קאלוועד, וועלכער דערצעהלט די מעשה, זאגט ווייטער: די מאדערנע מערטירער, דאס זענען די מיליאנען מענשען, וועלכע זעהען, ווי זייער גאנץ לעבען און זייער הארעוואניע איז גע-ווארען צושטערט דורך דעם צוזאמענ-שטויס פון די פערשידענע נאציאנאליזמען קיין רעליגיע, אפילו אין די שרעקליכ-סטע צייטען פון פאנאטיזם, האט נישט געפאדערט אזוי פיל קרבנות ווי אט דער נייער אפגאט. אפשר וועט פון זיי פון די גרויסע קרבנות, וואס זיי האבען געבראכט, ארויסשפראצען דער נייער גייסט, וואס וועט אונז אויף אייביג בע-פרייען פון משוגעת, וועלכער מאכט די מענשען געגענזייטיג פאר שונאים. די קרבנות פון די מערטירער זענען דער סימבאל פון אונזער צייט. אזוי גוט ווי דער וועלט-קריג האט מיט זיינע שרעק-ליכע קאמף-מיטלען געענדערט די פאר-שטעלונג, וואס מיר האבען געהאט פרי-הער פון א מלחמה, אזוי, רעכען איך, וועלען מיר אויך מוזען ענדערען די פארשטעלונג פון די קרבנות, וואס די מלחמה פאדערט.

די פעלקער האבען געוואלט סימבאלי-זירען די העלדישקייט פון די קרבנות, וואס מען האט געבראכט אין קריג און האבען ארויסגעפונען די אידעע צו שטע-לען א דענקמאל דעם „אונבעקאנטען זעלנער“. איך האלט, אז דאס איז אנ'אלטע פארם פון א מיליטאריסטישער אויפפאסונג. איך האלט, אז מען האט בעסער געדארפט שטעלען א דענקמאל דעם „אונבעקאנטען בירגער“, ווייל ער האט געזעהן און האט איבערגעלעבט די אלע צרות פון קריג, ער האט מקריב געווען זיינע קינדער. ער האט פערלוי-רען פערמעגען, ער איז געווארען רואי-נירט און ליידט כסדר פון קריג, אין דער צייט ווען דער סאלדאט האט פער-לוירען זיין לעבען אין א מאמענט פון בעגייסטערונג, פון א מאסען-פסיכאז, ווען ער האט נישט געוואוסט, וואס ער טוט. דער דענקמאל פאר'ן „אונבעקאנ-טען בירגער“ וואלט אפשר געקענט די-נען פאר די קינפטיגע דורות אלס אפ-שרעקענדער אנדענקען, אז מען זאל נאכאמאל אזא אונגליק אויף דער וועלט נישט ברענגען.

נײַער פאָלקסבלאַט
.9 אויגוסט 1926.

דאס לאָדזער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
.9 אויגוסט 1926.

9
מאָנטאָג
כט
אב תרו"ו

אויגוסט.
זון־אויפגאַנג 4,10
זון־אונטערגאַנג 6,57
לענג פון טאָג 14,24

קהלה.

קיין פערוואַלטונגס זיצונג איז נישט פאָרגעקומען.

נעכטען האָט געזאָלט פאָרקומען אַ זיצונג פון דער לאָדזער קהלה־פערוואַלטונג.

די זיצונג איז אָבער נישט פאָרגעקומען, מחמת אַ טייל דאַזאָרעס זענען נישט געקומען, וואָס עס ווערט אָנגערופען אויף פאַרלאַמענטאַריש לשון: ס'איז נישט געוועןקיין קוואָרום.

די „אַרבייטספעהיגע" מעהרהייט איז שוין אַפנים מיד... אָפגעטון אַ שווער שטיק אַרבייט.

ווענען די בקשות אויף אַריינ־צופיהרען סחורות.

(–) נעכטען האָבען מיר שוין געשריבען וועגען די ביטעס אויף איינצופיהרען סחורות. איצט קאָנען מיר צוגעבען פאָלגענדע פרטים.

די ביטעס אויף אַריינצופיהרען סחורות אין משך פון חודש סעפטעמבער און אָקטאָבער ד. י. ווערען אָנגענומען אין צענטראַלען סוחרים־פעראיין (פיעטריקאָווער 10) טעגליך אין די ביורא־שעה'ן. די ביטעס וועלען אָנגענומען ווערען נאָר ביז'ן 12־טען אויגוסט.

צו יעדער ביטע דאַרף בייגעלעגט ווערען אַ פאַקטורע, אַ שטעמפעל־מאַרקע פאַר 2 זל. און אַ קאָפּיע פון פאַטענט. די פאַקטורעס אויף סחורות פון עסטרייך און טשעכיען דאַרפען פריהער ווערען געשטעמפעלט דורך דעם געהעריגען האַנדעלס־מיניסטעריום אין ווין און פראַג.

בעגרעניצונג פון שטייער־עקזעקוציעס.

(-) צוליב דער אינטערווענץ פון לאָדזער סוחרים־אָרגאַניזאַציעס ביי דעם פרעזעס פון פינאַנץ־קאַמער טאָוואַרניצקי ערקלערט די פינאַנץ־קאַמער. אַז ס'וועלען רעווידירט ווערען די אומזאַצען וועלכע זענען פעסטגעשטעלט געוואָרען דורך די פינאַנץ־אַמטען פאַר דער צווייטער העלפט פון 1925 י., נאָר ביי די צאָהלערס, וואָס האָבען אָנגעגעבען די נויטיגע רעקורסען.

דאָס בעגרעניצען פון עקזעקוציעס וועט נאָר פאָרקומען אין דעם פאַל, ווען ס'וועט פעסטגעשטעלט ווערען, אַז דער צאָהלער איז בע'עולה'ט געוואָרען.

צעניקעס פאַר קאָלאָניאַל־הענדלער.

די קאָלאָניאַל־סעקציע ביי דעם צענטראַלען קליינהענדלער־פעראיין (זאַוואַדזקאַ 5) פאָדערט אויף איהרע מיטגלידער אויסצוקויפען דעם צעניק נום. 10, וועלכער איז בעשטעטיגט דורכ'ן ליכוויד־אַמט דעם 6 אויגוסט. דער צעניק נום. 9 ווערט ערקלערט פאַר אונגילטיג.

אָפגעברענט 2 וואַגאָנען מיט שטרוי.

(–) נעכטען נאָכמיטאָג זענען די לאָדזער פייערלעשער אַלאַרמירט געוואָרען צו אַ שרפה, וואָס האָט אויסגעבראָכען אויף דער באַהן־ליניע, וואָס געהט פון פאָזנאַנסקי'ס פאַבריק צו דער קאַלישער באַהן. ווי ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, האָבען זיך אָנגעכאַפט צוויי וואַגאָן שטרוי, וועלכע זענען געשטאַנען אויף דער ליניע.

די וואַגאָנען זענען אינגאַנצען אָפגעברענט געוואָרען. די אָנגעקומענע פייערלעשער האָט זיך איינגעגעבען די שרפה צו לאָקאַליזירען.

„טעלעפאָן־אַפעריסטען".

חברה־לייט, וואָס אַלאַרמירען געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס, פערדינען אַ גרויסע שטראָף.

מיר האָבען שוין נישט איינמאָל אָנגעוויזען, ווי געוויסע פערשוינען נוצען אויס דאָס, וואָס דורכ'ן טעלעפאָן קען מען נישט זעהען זייער פרצוף, און זיי מאַכען פערשידענע שאַנטאַזשען, אַלאַרמירען אויף פאַלשע אַדרעסען די פאָגאָטאָוויע, „לינת־הצדק" אָדער רעדאַקציעס.

די דאָזיגע מענשען, אויב ס'געלינגט זיי נור צו כאַפען, בעקומען אַ גרויסע שטראָף. שוין נישט איינמאָל זענען אַזעלכע לייכטזיניגע פערשוינען בעשטראָפט געוואָרען דורכ'ן געריכט. און דאָך חור'ן זיך איבער אָט די מיאוס'ע מעשים.

אַזוי האָט נעכטען אין די אָוונטשעה'ן עמיץ אָנגעקלונגען אין אונזער רעדאַקציע און געהייסען, אַז מ'זאָל אַראָפּשיקען אַ מענשען אויף אַ געוויסען אַדרעס וועגען אַנ'ענין.

האָבענדיג אַ חשד, אַז מיט דעם „ענין" איז נישט אין אָרדנונג, האָבען מיר זיך פערשטענדיגט מיט דער געהעריגער טעלעפאָן־מאַכט און געוואויר־געוואָרען, אַז צו אונז האָט מען געקלונגען פונ'ם טעלעפאָן־נומער 34 – 23, וואָס געפינט זיך אין דער וואוינונג פון אַ געוויסע ראָזעטאַל, קאָנסטאַנטינער 19.

אַזעלכע פערשוינען דאַרף מען איינמאָל־פאַר־אַלעמאָל אָפלערנען, אַז זיי זאָלען זייערע לייכטע קעפ אויסנוצען צו אַנדערע עסקים און נישט שטופען זיך דאָ, וואו זיי זענען אַמוועניגסטען נויטיג.

דער נעכטיגער „קלינגער", וועט שוין ויכער פערזאָגען אַ צעהנטען, נישט צו האַלטען דעם טעלעפאָן פאַר אַ שפילכעל און זיך – פאַר אַנ'אידיאָט...

א „שלאַכט" אויף פיעטריקאָווער־גאַס

און שולדיג איז דער ביטערער טראָפּע.

(:) סטעפאַן וואַלטשאַק האָט דעם שבת אָפּגענומען זיין ב'טעל וואָכען־פערדינסט, דאַרף מען דאָך דאָס עפעס בעגיסען. איז ער אַריינגעגאַנגען אין רעסטאָראַן גאַנץ ניכטערען און זיך גענומען צו טרינקען, פערשטעהט זיך, אַז נישט זאָדע־וואַסער מיט זאַפט, נאָר די אמת'ע „גאָזשאַלקע". איין כוס נאָכ'ן אַנדערען ביז אונזער סטעפאַן איז שוין געוואָרען אַזוי אָנגעגאָסען, אַז ער האָט קוים געטראָפען צו דער טיר.

ביי פיעטריקאָווער 56 דאַרף זיך טרעפען, אַז ס'זאָל פונקט אַ דורכגעהן אַ יונג־פאָרל און וואַלטשאַק, קוים האַלטענדיג זיך אויף די פיס זאָל אַ שטיפּ טון דעם יונגענמאַן. דער האָט נישט געוואָלט דאָס אַדורכלאָזען און צוריק אַ שטויס געגעבען דעם שכור.

דאָס האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע מחלוקה, אין וועלכער ס'האָט זיך אַריינגעמישט דער דורכגעהענדיגער עולם, וועלכער האָט זיך באַלד צוטיילט אויף צוויי צדדים. פון איין וואָרט צום אַנדערען און... ס'איז געקומען צו אַנ'אמת'ער „שלאַכט" ס'האָט נאָר געפעהלט הינדענבורג, ער זאָל מיט איהר אָנפיהרען.

אַ סוף צו דער שלאַכט האָט ערשט געמאַכט אַ פאָליציאַנט, וועלכער האָט ביידע קעמפענדע צדדים אָפגעפיהרט אין 7־טען קאָמיסאַריאַט, וואו ס'איז צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען אַ פראָטאָקאָל.

היט אייערע קינדער!

א קינד אַראָפגעפאַלען פון צווייטען שטאָק.

אויף לעשנאָ 11 איז פאָרגעקומען אַ אומגליקספאַל מיט דעם 2־יעהריגען יונגעל, לעשעק פיעטשאַק, וועלכער איז שיער נישט אומגעקומען צוליב'ן שולד פון זיינע עלטערן.

די עלטערן האָבען איבערגעלאָזט דאָס קינד אָהן אויפזיכט און אַליין אוועקגעגאַנגען אין שטאָדט. דאָס קינד איז אַרויפגעקראָכען אויפ'ן פענסטער און זיך פון דאָרט צופיל אַראָפגעוואָרפען.

פלוצלינג האָט עס פערלוירען דאָס גלייכגעוויכט און אַראָפגעפאַלען אויף דער גאַס פון 2־טען שטאָק.

אין אַ שווערען צושטאַנד האָט די גיכע הילף אָפגעפיהרט דאָס קינד אין שפיטאָל.

מיט א מעסער אין רוקען

פאַר בעליידיגען א פערליבט מעדעל.

(:) אויף אַלעקסאַנדראָווסקאַ־גאַס וואוינט אַ יונגער בחור וו., אַ זוהן פון פערמעגליכע עלטערן. אַלץ וואָלט געווען אין בעסטען אָרדנונג, נאָר ס'דאַרף זיך טרעפען אַ מעשה, אַז דער בחור זאָל זיך פערליבען אין אַ יונגשעהן מעדעל, די 18־יעהריגע געניע מ. דאָס וואָלט אויך גאָרנישט געווען אַזוי שרעקליך' נאָר וועגען דעם מעדעל זענען אַרומגעגאַנגען זעהר נישט־שענע מעשות, מען האָט געשמועסט אויף דער אַלטער שטאָט, אַז דאָס מעדעל איז אַנ'אָפטע איינגעהערין אין די פערשידענע „מעלינעס" פון גנבים, מעסערשטעכערס און אַנדערע איידעלע לייט.

וועגען דעם אַלעם האָט מען פערשטעהט זיך, געגעבען צו וויסען דעם פערליבטען בחור, וועלכער האָט מיט אַלע מעגליכקייטען זיך בעמיהט אָפצוציהען זיין געליבטער פון דער שענער געזעלשאַפט און דאָס האָט זיך איהם סוף־כל־סוף איינגעגעבען.

מיט אַ געוויסער צייט צוריק האָט די שענע געניע בעקומען אַ בריף פון איהר פעטער פון לאָנדאָן, אַז ער האָט פאַר איהר אַ גוטען פאָסטען אין לאָנדאָן, זי זאָל נאָר דאָרט אַהין אַראָפּקומען, וועט איהר דאָרט זיין וואויל, ווי די וועלט.

שווער איז געווען דעם בחור זיך צו שיידען מיט זיין כלה, נאָר וואָס טוט מען נישט פאַר אַ געליבטער? ער האָט גענומען פון זיינע עלטערן אויף הוצאות־קאָסטען און די כלה אַוועקגעשיקט קיין לאָנדאָן. די שיידונג אויף דער באַהן איז פאָרגעקומען זעהר פייערליך, כמעט אַלע גנבים פון דער אַלטער שטאָט האָבען זיך צונויפגעזאַמעלט, כדי צו געזעגענען זיך מיט דער אַלטער „פשיאַטשולקע", די פאָליציי האָט געמוזט פערגרעסערן די שמירה, כדי צו פערהיטען פון אַלערליי „אומאַנגענעהמליכקייטען" דאָס אַרומיגע פובליקום אויפ'ן וואָקזאַל.

מיט מזל איז דאָס מעדעל אַוועקגעפאָהרען. פאַר'ן אַוועקפאָהרען האָט זי זיך געשוואוירען מיט די ערנסטע שבועות, אַז זי וועט בלייבען געטריי אפילו... אין לאָנדאָן.

ווי נאָר דער צוג האָט געריהרט האָט חברה גנבים בעשלאָסען נקמה צו נעהמען אין דעם בחור, ווייל ער האָט אַזאַ בריליאַנט, ווי געניע'ן, אָפגעצויגען פון אַזאַ איידעלער אַרבייט, ווי גנב'ענען צוזאַמען מיט זיי.

„כ'וועל דיר ענטדעקען אַ סוד", ווענדעט זיך צו ש.'ן איינער פון די חברה, אַ געוויסער משה ג., „דיין כלה האָט זיך פאַר'ן אַוועקפאָהרען גאָר מיאוס אויפגעפיהרט מיט מיינעם אַ פשיאַטשעל". און כדי ס'זאָל נישט זיין קיין ספקות, גיט ער איהם אויף גענוי דעם נאָמען פון זיין קאָנקורענט. מיט אַ צובראָכען האַרץ איז ש. וו. אַ היים געגאַנגען מיט דעם בעשלוס צו נעהמען בלוטיגע נקמה פאַר דעם פערראַט.

מאַכט זיך אַ מעשה, אַז אין גאָר אַ קורצער צייט קומט צוריק די שענע געניאַ קיין לאָדז. ס'האָבען איהר נישט געפאַלען זעהט אויס די ענגלישע אָרדנונגען אין לאָנדאָן און זי איז קוים צוריקגעקומען צו איהר געליבטען. יענער האָט אָנגעהויבען צו מאַכען פאָרוואורפען, הלמאי זי האָט איהם אַזוי מיאוס פערראַטען. אַ גרויס פערדרוס איז די צניעה געפאַלען אין חלשות, און דערזעלבער נאַכט האָט זי זיך געע'סק'ט, נאָר אַ דאַנק דער באַלדיגער הילף האָט זיך איינגעגעבען דאָס מעדעל אָפצוראַטעווען.

באַלד ווי זי איז געזונד געוואָרען, האָט זי איינגעלאַדען צו זיך איהר געליבטען מיט זיין חבר, וואָס האָט געוואָרפען אויף איהר דעם בלבול. ביידע האָבען זיך צו דער צייט געשטעלט צו איהר.

– צי איז דאָס אמת, אַז דו האָסט מיין חתן דערצעהלט נארישקייטען וועגען מיר? – האָט געפרעגט די בעליידיגטע געניע.

– דעם וואָהרען אמת האָב איך איהם דערצעהלט – האָט מיט אַ ציניש געלעכטער געענטפערט משה'ן.

אין דעם אויגענבליק האָט דאָס מעדעל אַרויסגעכאַפט אַ מעסער און מיט איהם דערלאַנגט משה'ן אין רוקען. ס'איז געוואָרען אַ גרויס געוואַלד. ס'איז אָנגעקומען פאָליציי וועלכע האָט וועגען אַלעם אָפגעשריבען אַ פראָטאָקאָל.

די טעג איז פאָרגעקומען דער פראָצעס געגען די שענע געניע. צוליב דעם, וואָס ס'זענען נישט געקומען אַלע עדות, איז דער פראָצעס אָפגעלעגט געוואָרען.

8־טונג!
דאס „נייע פאָלקסבלאַט"
בעקומט מען טעגליך 6 אַ זייגער פריה
איז אַלע באַהן קיאָסקען פון
„רוך"
(„Ruch")

א זוהנ'דעל

וואָס דערלאַנגט דער מאַמען מיט א האַק איבער'ן קאָפ.

(:) נעכטען איז דער 26־יעהריגער יוליאַן גערטנער אַהיים־געקומען צו זיינע עלטערן אויף ראָקיטשינער 13 אין אַ בגלופנ'דיגען צושטאַנד און האָט גוט אויסגעזידעלט דעם פאָטער. ס'איז ענטשטאַנען אַ מחלוקה, ביי וועלכער עס איז פערוואונדעט געוואָרען דער פאָטער.

נאָכמיטאָג, ווען אַלטער גערטנער איז געגאַנגען צום דאָקטאָר אויף אַנ'אָפּאַטרונעק און אין דערהיים איז פערבליבען די מוטער מיט'ן 26־יעהריגען בחור'ל, האָט ער אָנגעהויבען די אַלטע צו דערגעהן די יאָהרען. און ווען זי האָט איהם גאָרנישט געענטפערט, האָט ער איהר מיט אַ האַק דערלאַנגט צוויי מאָל איבער'ן קאָפ.

מיט'ן „טייערן" זוהנ'דעל האָט זיך פערנומען די פאָליציי און די פערוואונדעטע איז אין אַ זעהר שווערען צושטאַנד אָפגעפיהרט געוואָרען אין פאָזנאַנסקי'ס שפיטאָל.

מגפה

פון אונטערגעוואָרפענע קינדער

(י) אַדורכגעהענדיג אין קאָרידאָר פון הויז נומער 5 אויף אַגרושעיאַ גאַס, האָט דער איינוואוינער מאַטעאוש גלאָגאָווסקי בעמערקט, ווי אַנ'אומבעקאַנטע פרוי האָט אַוועקגעלייגט אַ פעקעל ביי אַ וואוינונג און זי איז שנעל אַוועקגעגאַנגען.

גלאָגאָווסקי האָט אויפגעפאַקט דאָס פעקעל און ווי גרויס איז געווען זיין איבעראַשונג, ווען ער האָט זיך איבערצייגט, אַז אין דעם פעקעל ליגט אַ נייגעבוירען סוים קינד.

נישט לאַנג געקלערט, האָט ער זיך גענומען נאָכיאָגען נאָך דער פרוי און ביים רוג פיעטריקאָווער האָט זיך איהם איינגעגעבען די פרוי צו פאַקען.

די אומבעקאַנטע פרוי איז אָפגעפיהרט געוואָרען אין נאָהענטען קאָמיסאַריאָט, וואו ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז זי הייסט סטאַניסלאַוואַ יאַנישעווסקאַ (לוואָווסקאַ 5), און זי זאָל זיין די מוטער פון דעם אונטערגעוואָרפענעם קינד. וועגען דעם ענין ווערט געפיהרט אַנ'אויספאָרשונג, דערווייל איז פרוי געבליבען אין אַרעסט.

וויכטיג פאַר שטודירענדע יוגענד.

די גרעסטע פריוואַט־מיטעל־שול אין ווילנע, די קאָעדוקאַציע הומאַניסטישע גימנאַזיע פון דער געזעלשאַפט צו פערשפרייטען מיטעל־בילדונג (א. ר. ט. א.) עקזיסטירט נאָך פון פאַר דער מלחמה־צייט. די דאָזיגע גימנאַזיע איז געגרינדעט אין יאָהר 1906 דורך דעם בעוו. דירעקטאָר פערדינאַנד וועלער, און האָט שוין דאַן געהאַט די זעלבע פולע רעכטען, ווי די רעגירונגס־גימנאַזיעס און דאָסגלייכען איצט. די גימנאַזיע פערנעהמט א קאָלאָסאַל גרויסען דריי־עטאַזשיגעם בנין (40 צימערן) אין צענטער שטאָט מיט אַלע נייעסטע היגיענישע איינריכטונגען און איז אויך רייך פערזאָרגט מיט אַלע לערן־מכשירים; רייכע פיזישע און כעמישע קאַבינעטען ווי אויך ראַדיאָ־טעכניקע (מיט אַנ'אייגענעם אויפנאַהם־אַפּאַראַט), בעזיצט פיל היסטאָריש־קולטורעלע, געבראַוכס־געגענשטאַנדען מיט אַ רייכע ביבליאָטעק פאַר די לעהרער און שילער א. ד. גל. ביי דער גימנאַזיע געפינט זיך א גרויסער ספּאָרט־און שפיל־פלאַץ צו פערשידענע פיזישע איבונגען. די לעהרער זענען ערשטקלאַסיגע פעדאַגאָגען און די שילער מאַכען גלענצענדען פאָרטש ריט.

אין לויפענדען לערן־יאָהר האָבען בעקומען מאַטורע־צייגנישען 49 שילער.

געבעטען די האנד און... צוגענומען א פינגער'ל

אַ־ער הי אזוי א פרײלײן האט צוליב א פינגער'ל פערלוירען א חתן.

(י.) פערשידענע שוואכקייטען האבען די מענשען: איינער האט, למשל, ליב מוזיק, דער צווייטער גוט צו עסען, דער דריטער האט גאר ליב גאלדענע פינגערליך און דערצו פרעמדע.

אט ביט מען אינז איבער ווענען אזא מין אמאטאר. דער נאמען זיינער איז פיאטר מאטשיאשצק, ערשט נישט לאנג האט ער זיך פערלאבט מיט יאנינא פיאנטשעק (נאוואמיעסקא 34). דער פערליבטער חתן פלעגט אפט קומען צו זיין כלה; בשעת יינע וויזיטען האט ער נישט אזוי ווייט געקוקט אין פנים פון זיין געליבטער, ווי אויף איה'ע פינגער, אויף וועלכע ס'האט געבלישטשעט א גאלד-פינגערל.

ויהי היום און דער חתן האט געבעטען זיין כלה, זי זאל איהם ערלויבען אנצומעסטען דאס פינגערל, נאר אויף איין אויגענבליק. פארוואס זאל זי אזא קליין פערגעניגען נישט אנטון איהר געליבטען פאר דער חתונה? און זי האט איהם דאס פינגערל אליין אריפגעלייגט אויף זיין'ס א פינגער.

יענער האט זיך שפעטער געמאכט פערגעסען און אוועקגעגאנגען מיט דעם פינגער'ל

פון דער מינוט אן האט מען שוין דעם בחור נישט געזעהן. די אבגענארטע כלה האט לאנג געווארט נישט אזוי אויף דעם חתן, ווי אויף דעם פינגער'ל, ביז זי האט מודיע געווען ווענען דעם ענין דער פאליציי, וועלכע האט פערפיהרט אנ'אויספארשונג.

געכטען איז מען ווידער געפלויגען איבער לאדז.

ווי־אזוי זעהט־אויס אינזער קומען־שטאט פון דער לופטען?

(–) נעכטען, זונטאג, זענען ווידער פאַרגעקומען פּאסאזשיר־שפאצירען אויף אעראפלאנען איבער לאדז.

ס'איז גראד געווען א שעהנער טאג, און א סך מענשען האבען זיך נישט אפגעשראקען נישט פאר'ן פרייז 12 זלאטעס, נישט פאר'ן לופט־חבל, נישט פאר'ן לעבען און אפילו נישט פאר דעם אנצו, וואס מ'קען זיך פערברידיגען בעת'ן אראפפאלען, חלילה, און – מ'איז געפלויגען.

די אעראפלאנען האבען טאקע, א דאנק די מזל'דיגע לאדזער, געכטען געהאט א גוטען טאג און אלץ איז אדורך בשלום

א טייל לופט־מהבלים האבען געוויזען פערשידענע קונץ־שטיק, מאכענדיג „סאלטא־מארטאלעס" און אקראבאטישע איבונגען איבער די הייזער פון לאדז.

ווי עס גיבען איבער די פאהרער גופא, זעהט לאדז פון דער לופטען גאנץ נישט־קשה'דיג אויס: מ'זעהט נישט אן קיין קריזיס, קיין דלות, קיין שטרייק; מ'זעהט נישט און מ'הערט נישט די קהלה זיצונגען און די „פארלאמענטאריש" רעדעס פון די דאזארעס; נאר מיט איין זאך איז דאס זעלבע אויבען און אונטען: מ'זעהט נישט קיין גראשען פאר די אויגען...

א פאמיליען־כראניק צוליב–א... טערטל־מערטל.

דער הונד האט אויסגעזאגט, וואס דאס ווייבעל טוט...

( ) אוי, שלום בית, שלום־בית! שווער צו צערייסען א גוט־צוזאמענגעלעבט פאר־פאלק, ווען אבער, ס'מישט זיך אריין א שטן און געשטאלט פון א... „קאכאנעק."

האט זיך אויף פושקיע־גאס אין נומערען פון 30 ביז 40 געלעבט דאס יונגע פאר־פאלק און מאן און ווייב האבען זיך גאר־שטארק ליב־געהאט. ממש געגעסען זיך פון די פיסקלעך. גאר־שטארק ליב־געהאט. ממש געגעסען זיך פון די פיסקלעך. ער אליין, ה. ב., איז קיינמאל־קיינמאל נישט געגאנגען ערגיץ אהן דעם ליבען ווייבעל און זיך בעריהמט פאר פריינד און בעקאנטע, אז דעם אמת'ן גענוס פון פאמיליען־גליק האט ער אליין...

זענען אזוי אוועק וואכען און חדשים אין נחת און פרייד. נאר א קליינינקייט – ה' ב. האט ליב געהאט א מאל צו מאכען א „זעקס־און־זעכציג", א טערטל־מערטל" אדער גלאט א „טעלעפאן". פלעגט ער טאקע אמאל זיצען מיט א חבר ביי דער דאזיגער פערוויילונג און – ווידער קומען צום ווייבעלע הפ־רען זיסע רייד, וואס ווירקען ווי באלזאם.

אזוי איז אויך געשעהן מיט א קורצער צייט צוריק. ה' ב. האט עטליכע שעה געשפילט אין קארטען און פערשפילט, האט ער אויף צומארגענס געזאגט צום ווייבעל:

– כ'האב נעכטען נישט געהאט קיין מזל. איך געה היינט ווידער שפילען און ווען ס'זאל אפילו דויערען א גאנצע נאכט, מוז איך היינט געווינען.

דעם זעלבען אווענד איז ב. אוועק צו א שכן און איבערגעלאזט דאס ווייב אין דערהיים. דארט איז דאס „טערטל־מערטל" געגאנגען אויף דער גאנצער פארס, ווען ס'איז שוין געווען ארום האלב 12 ביינאכט, האט ה' ב. זיך דערמאנט, אז ער האט אין שטוב פיפ יעראסען און ס'הן אריינגעשיקט דעם שכנ'ס א יינגעל. דאס יונגעל איז אבער צוריקגעקומען און ערקלערט, אז ער האט געקלאפט און געקלאפט און קיינער האט נישט געעפענט. איז ער שפעטער ווידער ארויף אין שטוב און ווידער דערצעהלט, אז דער הונד „קייזער", וועלכער געהערט צום ה' ב.. מאכט מורא'דיגע יעלות.

דא האט זיך שוין ה' ב. אביסעל בעאונרוהיגט. ער האט איבערגעלאזט דעם קארטען שפיל און ארויף אין שטוב. נאך עטליכע מינוט האסטיג קלאפען, האט ענדליך פרוי ב. געעפענט די טיר

– איך בין געשלאפען, מיין מיין. איך וויל איצט אביסעל אראפגעהן, און דו געהסט דאך אודאי נאך ארויף שפילען, א יא?

– יא – האט דער מאן געענטפערט.

און ווען ער איז שוין געווען אין קארידאר, האט ער צפיס בעמערקט הענגען א פרעמדען שטעקען. און ווי א ווילדער, האט ער נישט זאגענדיג גאר־נישט, זיך געלאזט זוכען איבער די שטובען. ביז–אין א שאנק האט ער געטראפען שטעהן אנ'אונבעקאנטען.

ס'איז פארגעקומען די אלט־בעקאנטע פראצעדור: פאר'ן קאלנער, עטליכע קלעפ און אראפ פון די טרעפען.

א'ז צומארגענס דער, וועלכער האט זיך געפונען אין דער שאנק בעפאלען און איהם גוט אנגע'מקלט, שרייענדיג צו איהם:

אז דו לאזט איבער אזא יונג ווייבעל אליין און געהסט שפילען אין קארטען, ווילסטו, זי זאל זיך נישט מער בעטען א פריינד? –

עהערנבעטען איז אין לאדזער קרייז־געריכט בעטראכט געווארען דער פראצעס יענען לעאן ק. (ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז אזוי הייסט ער, און איז אנ'אנגעשטעלטער אין א היגער באנק). דאס געריכט האט לעאן ק. פער'משפט אויף 3 טעג ארעסט אדער 20 זלאטעס.

א מלמד – א אויסוואורף.

(*) אויף פאלנאצנא־גאס 23 וואוינט א יוד א חדרת פנים, וואס מ'האלט איהם פאר אנ'ערליכען יוד און א בן־תורה. מיט א צייט צוריק איז ביי איהם געשטארבען זיין ווייב און אזוי ווי מיט פרנסה איז אויך ביי איהם אוועק שלעכט, איז ער געווארען א מלמד. ס'הייסט קיין קאנצעסיע אויף צו פיהרען א חדר, האט ער נישט געהאט, נאר יודען האבען רחמנות געהאט אויף איהם און געשיקט צו איהם זייערע קינדער אין חדר אריין. צווישען זיינע תלמידים יונגלעך פון 10-12 יאהר פלעגט ער אלעמאל אויסטיילען א פאר, וואס צו זיי האט ער ארויסגעוויזען א מעהר צערטליכע בעציהונג. פארוואס?

– דאס איז געווען זיין סוד

איינער פון אט די דאזיגע יונגלעך, צו וועלכע דער אלמן מלמד איז געווען נישט געווען גלייך צארט, האט עפיס אין דער לעצטער צייט פערלוירען זיין פרעהליכקייט און לעבעדיגקייט. עס איז געווען קענטליך, אז עס דריקט איהם עפיס אויף זיין קינדעריש הערצעל. דער פאטער וואס איז פערטון אין דאגות פרנסה האט א צייט נישט בעמערקט, וואס עס טוט זיך מיט זיין יונגעל, אבער ווען ער האט עס ענדליך דערזעהן, איז ער ציגעשטאנען צום יונגעל, ער זאל איהם זאגען, וואס איז געשעהן מיט איהם. דאס יונגעל האט אויסגעבראכען מיט א געוויין זאגענדיג:

– „דער רבי איז נישט קיין ארענטליכער מענש!

באלד האט זיך ארויס עשטעלט, אז דער רבי איז א האמאסעקסואליסט, און פיה'ט זיך שוין אזוי א לענגערע צייט. דער פאטער פוג'ם קינד איז אוועק צו איינעם פון די לאדזער דאזארעס און איהם איבערגעגעבען דעם סוד.

ווענען דעם האט מען אויך מיטגעטיילט דעם ראבינאט, וועלכער דארף אנועהמען מיטלען, אז דער „מלמד" זאל זיך מעהר נישט בעשעפטיגען מיט „ערציהונג".

מ'„פיהלט" דעם שטרייק...

(–) ווי בעוואוסט, האבען צוליב'ן טראמוואי־שטרייק אנגעהויבען קורסירען איבער די לאדזער גאסען, אלס קאמוניקאציע־מיטלען, פערשידענע ראלוואגענס, לאסט־אויטאס און אלטע פראווינצער „סאמאכאדען".

די דאזיגע „ייע" אויטא'ס האבען אבער מאמארען פון גאר אלטע סיסטעמען און זיי לאזען איבער נאך זיך א זעהר נישט אנגענעהמען ריח...

ווי די מעשה זאל נישט זיין, פיהלט מען אין לאדזער גאסען, אז ס'איז א שטרייק.

בע'גנב'עט א בעטלער,

האט גיט געלד אויף פראצענט.

(–) די איינוואוינער פון בזשעזשינער גאס קענען גוט ר' מאיר'ל מארגענשטערן דעם 92־יעהריגען זקן, וועלכער האט פאראיאהרען באלד נאכ'ן טויט פון זיין צווייטער פרוי חתונה־געהאט צום דריטען מאל.

ער וואוינט טאקע אין הויז נומ' 14 אויף בזשעזשינער־גאס מיט זיין איצטיגער פרוי. פרנסה ציהט דער זקן פון בעטלעריי, נאר אזוי ווי היינטיגע צייטען קאן מען דערפון נישט לעבען, האט זיך דער אלטער אנגעזאמעלט א גרעסערע סומע געלד, וועלכע ער גיט אוועק אויף ציגזען.

דערפון האבען זיך דערוואוסט גנבים און פרייטאג, ווען קיינער איז אין דער וואוינונג פון ר' מאיר'ל נישט געווען, האבען זיי צוגעשטעלט א לייטער צום פענסטער, אריין אין שטוב און דארט צוגענומען 1000 זלאטעס מזומן און אלע ווערטפולע זאכען.

די פאל ציי איז איצט פערנומען מיט אויפזוכען די גנבים.

ספארט־בעוועגונג.

פוילען–פינלאנד 7:1.

פויזען, 8. (טעלעפאניש) דער לאנג־ערווארטעטער מעטש צווישען די רעפרעזענטאנצען פון פוילען און פינלאנד, האט זיך געענדיגט מיט א נצחון פון פוילען אין פערהעלטניש 1:7.

„רוך" (אויבערשלעזיען) – „ל.ק.ס."

4:3 (3:1)

ערב די מייסטערשאפט־קאמפען פון פוילען, האט אונזער לאדזער עקס־מייסטער, וועלענדיג בעווייזען, צי די מייסטערשאפט פון אונזער שטאדט געפינט זיך אין די ריכטיגע הענד, פערבעטען צו זיך די מייסטערס פון פוילען און אויבערשלעזיען, מיט וועלכע די „טו־ריסטען" ווערען זיך פערמעסטען.

דער מייסטער פון אויבערשלעזיען „רוך", וועלכער האט זיך נעכטען פערמעסט מיט „ל. ק. ס." האט אין איהר צוזאמענשטעל עטליכע זעהר גוטע שפילער, ווי סאבאטא, – דער האלב־לינקער שטורמער, לינקער פערטיידיגער, דאגעגען איז ביי זיי שוואך די לויפער־ליניע, און וועלכער ס'איז דער בעסטער געווען דער לינקער. אלע בעזיצען זיי א גוטען לויף און טכארב, פיהרען דאס שפיל בליצען־ווייז און קאמבינירען זעהר שעהן.

„ל. ק. ס." האט נעכטען געהאט איינע פון די גוטע טעג. ספעציעל האבען גוט געשפילט די פליגלען: דורקא און פשיכעצקי. דער לעצטער האט מיט זיינע „צענטרען" ארויסגערופען זעהר געפעהרליכע מאמענטען אונטער'ן טויער פון געגנער.

די מאנשאפטען טרעטען ארויס מיט פאלגענדע שפילער: „רוך": קיעמער, קיך, קוש, קעניג, גענשיאר, קעלבאסא, קאלוזשא, לאווע, קאטשי, סאבאטשא, פראסט. „ל. ק. ס." מיט סאבאטשינסקי אלס טויערמאן און אטטא אלס מיטעל־לויפער.

די ערשטע העלפט איז אלגעמיין אדורך אין א שוואכען טעמפא. „רוך" אטאקירט פון אנהויב און ערצילט שוין אין דער 4. מינוט דורך דעם „אינטערנאציאנאל" סאבאטא דעם ערשטען גאל די שפיל ווערט ווייטער געפיהרט אין מיטען פון פלאץ. „ל. ק. ס."'ן געלונגט אויסצוגלייכען צוליב'ן פעהלער פון דער פערטיידיגונג פון „רוך". פון דעם מאמענט גרייפט „ל.ק.ס." אן, זיינע אטאקעס זענען געפעהרליך, און קלאפט ווייטערדיגע 2 גאלען אין דער 28 און 40 מינוט דורך צורקא'ן. די געסט רעוואנזשירען זיך אויך מיט שארפע אנגריפען דאך געלונגט זיי דעם רעזולטאט נישט צו ענדערן.

די גאנצע צווייטע העלפט געהט אדורך מיט א שעהן שפילען פון „רוך", וועלכער גרייפט־אן כמעט די גאנצע צייט. בליק־שנעל, שוין אין דער צווייטער מינוט פאלט פאר זיי דער 2. גאל פון א שאס פון רעכטען פליגעל ביי דער הילף פון קאוואלסקי'ן (ל.ק.ס.). פיל געפעהרליכע שאסען כאפט דער טויערמאן פון ל.ק.ס.

אין דער 14. מינוט גלייכט אויס „רוך" פון א שארפען שאס פון דעם מיטעל־שטורמער. פון דעם מאמענט הויבט זיך אן א שארפער קאמף ווענען דעם דעצידירענדען טויער. ביידע מאנשאפטען שטרענגען זיך אן, די אנגריפען פון „רוך" זענען געפעהרליכער, דאך געלונגט „ל. ק. ס."'ן אין דער 37 מינוט נאך א פיינער צענטער פון טשיכעצקי'ן ערצילען דורך דורקא'ן דעם 4. און לעצטען גאל. רעמי־רעזולטאט וואלט מעהר ענטשפראכען דעם פערלויף פון דעם שפיל.

קארנערן 2:4 פאר „ל.ק.ס.".

שידס־ריכטער רעמטיג.

ה. י־אן.

די לייכטאטלעטען פון לאדזער „חשמונאי" פאהרען אין ווארשא

פרייטאג פאהרען ארויס די לייכטאטלעטען פון „חשמונאי" קיין ווארשא אויף די מייסטערשאפט־קאמפען פון פוילען אין דער לייכטאטלעטיק. עס פאהרען פאלגענדע לייכטאטלעטען: מאלקעס, אבקינד, גינזבורג, קרישינסקי און פאסירמאן.

פון ספארט־קלוב „חשמונאי".

מארגען, מאנטאג קומט פאר אין לאקאל פון „הכח" (פאלודניאווא 6) די פערזאמלונג פון אלע לייכטאטלעטען. אלע לייכטאטלעטען און מיטגלידער, וואס פאהרען ארויס קיין ווארשא, דארפען קומען פינקטליך 5 א זייגער נאכמ.

דער ווינער „הכח" אין ווארשא און אין לאדז.

דאנערשטאג, דעם 12־טען אויגוסט שפילט דער ווינער „הכח" אין ווארשא מיט דעם מייסטער פון דער הויפטשטאדט „פאלאניא".

פרייטאג אדער שבת וועט „הכח" שפילען מיט דער רעפרעזענטאנץ פון לאדז. דער מעטש וועט זיכער ארויסרופען א פערשטענדליכע סענסאציע

Paryski Zakład Fotograficzny
wł. H. SROKA, Brzezińska 69.
מאכט בעקאנט, דאס אויסער די אטעליער־ארבייט, ווי רעטושירטע פאטאגראפיעס און פארטרעטען, ווערט אויך אנגענומען פערשידענע פאטאגראפישע ארבייטען פאר אינדוסטריע־צוועקען, צ. ב. פאבריקען, אינערע אויפנאהמען, מאשינען־פלענער. א ספעציעלע אפטיילונג פאר קלישען פון 3־פארבען־דרוק (נאטור־טרייע פארבען), פארבען־קלישען פאר קינא־רעקלאמעס לויט די מעטאדע „Autochrome Lumiere" גרופען־אויפנאהמען פון שול־קינדער צו זעהר ביליגע פרייזען. ספעציעלע הנחות פאר ארטיסטישע קרייזען. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט שנעל, פינקטליך און רייצל. צופאהר מיט'ן טראמוויי נומער 1.
מיט אכטונג ה. סראקא.

סאַנאַציע און ווירטשאַפטליכער פּאַריטעט.

די באַרטעל-רעגירונג האָט זיך גענומען, ווי בעקאַנט, זעהר ענערגיש צו סאַנירען די ווירטשאַפטליכע לאַגע אינם לאַנד. די רעגירונג האָט קודם-כל גענומען רעווידירען די פערשידענע מעטאָדען, מיט וועלכע ס'האָבען זיך בענוצט די פריהערדיגע פינאַנץ-מיניסטאָרען ביים רעגולירען די ווירטשאַפטליכע פערהעלטנישען, וואָס זייער פּועל-יוצא איז געווען זעהר אַ פאַטאַלער פאַר'ן לאַנד. אַזוי איז אַלזאָ דער אידעאַישער מאָטיוו פון פריערדיגען פינאַנס-מיניסטער זדזשעכאָווסקי – דער „ווירטשאַפטליכער פּאַריטעט" – איגנאָנצען דערוויטערט געוואָרען מצד דער איצטיגער רעגירונג אין דער קאַלקולאַציע פונ'ם ווירטשאַפטס-פּראָבלעם.

ליידער אָבער, ווי מיר ווילען עס שפּעטער זעהן, ווערען נישט אויף אַלע געביטען אָנגענומען די נייע מעטאָדען פון סאַנאַציע. אין פיל צווייגען פון דער ווירטשאַפט, בעזונדערס אין דער לאַנד-ווירטשאַפט, ווערען בענוצט די אַלטע שוין „אויסגעפּרובטע" מיהלען, די רעזולטאַטען פון איבערחזר'ן די אַמאָליגע פעהלערן, קענען באמת נישט זיין לטובת דעם לאַנד.

אין די לעצטע צוויי וואָכען האָבען מיר צו פערנאָטירען אַ כסדר'דיגע שטייגערונג אויף אַלע אַרטיקלען פון ערשטען געברויך. בעזונדער איז דאָס יקרות געוואַקסען אין דער תבואה-בראַנזשע – די פרייזען-שטייגערונג איז דערגאַנגען ביז 50 פּראָצענט, אַ מעטער קאָרן האָט געקאָסט 20 גילדען, איצט – 30 גילדען.

וואָס זענען די סיבות פון דער דאָזיגער ערשיינונג?

כמעט יעדעס יאָהר, נאָהנט פאַר'ן תבואה-שניט, פילט זיך אַ מאַנגעל פון אַלטע געטריידע. די גרעסערע מיהלען שטעלען-אָפּ זייער אַרבייט, נישט וועלענדיג זיך אַנגאַזשירען מיט גרויסע טראַנספּאָרטען תבואה, זיי ווילען אויך איין מאָל אין יאָהר אַדורכפיהרען אַ געהעריגען רעמאָנט אין זייערע מיהלען, דער פויער איז פערנומען מיט'ן שניט, די יעצטיגע רעגענס. די דאָזיגע מאָמענטען ווירקען אין דער ערשטער רייע, אַז דער נאָרמאַלער צופיהר פון מעהל ווערט אין דער יעצטיגער צייט פיל פערקלענערט. דאָס ווערט זעלבסטפערשטענדליך אויסגענוצט דורך די סוחרים און בעקערס און ממילא קומט צו אַ שטייגערונג פון די פרייזען פון די דאָזיגע אַרטיקלען.

אַ חוץ די אויבענדערמאָנטע סיבות זענען אָבער נאָך דאָ זעהר וויכטיגע מאָמענטען, וועלכע האָבען אַ גרויסע השפּעה אויף דער געשאַפענער לאַגע און זענען מסוגל אַרויסצורופען פערשידענע ענדערונגען אין די פרייזען-פערהעלטנישען פון תבואה-אַרטיקלען.

די רעגירונגס-ספערען האַלטען זיך ביי דער מיינונג, אַז פּוילען אַלס אַגראַר-לאַנד, דאַרף פערנעהמען אַנ'אָנגעזעהען אָרט אין דעם תבואה עקספּאָרט קיין אויסלאַנד. נאָכפאָלגענדיג דעם דאָזיגען געדאַנק, ווערט מיט אַלע מעגליכקייטען אונטערשטיצט דער פרייער אַרויספיהר פון אַלע תבואה-אַרטיקלען. נאָך מעהר: די רעגירונג גיט אַפילו קאָלאָסאַלע קרעדיטען פאַר די עקספּאָרטערען, כדי זיי צו געבען די מעגליכקייטען וואָס מעהר אינטענסיווער צו אַרבייטען אין דער דאָזיגער ריכטונג.

זעלבסטפערשטענדליך, אַז די רעגירונג געהט אַרויס פון דעם שטאַנדפּונקט, אַז וואָס גרעסער עס איז דער עקספּאָרט אַלס אַקטיווער ווערט דער האַנדעלס-בילאַנס און דאָס האָט אַ השפּעה אויף דעם זלאָטי קורס.

דער דאָזיגער שטאַנדפּונקט, ווי מיר האָבען שוין אָנגעוויזען איינציגע מאָל אויף דעם אָרט, איז נישט קיין ריכטיגער בעזונדערס אין דער פראַגע פון תבואה-עקספּאָרט, ווייל דאָס וועט מוזען צו-פיהרען צו דעם בעקאַנטען עקספּערימענט פון „ווירטשאַפטליכען-פּאַריטעט" און וועט בשום-אופן נישט צופיהרען צו אַ סאַנאַציע פון ווירטשאַפטליכען לעבען. פערקעהרט, מיר קענען אין אַ העלען פרימאָרגען בלייבען אין אַזאַ לאַגע, אַז מיר וועלען נישט האָבען קיין תבואה אויף צו דערנעהרען אונזער אייגענע בעפעלקערונג, ווי דאָס איז שוין אַמאָל געווען און מוזען אָנקומען צו אויסלענדיש מעהל, צאָהלענדיג פיל פאַך טייערער ווי מיר האָבען בשעתּו אליין בעקומען.

אין פּוילען, זענען די פרייזען פון תבואה פערהעלטניסמעסיג קלענער ווי אויף די אויסלענדישע בערזע. ווען אַלזאָ, עס וועט זיין דער פרייער עקספּאָרט, געהען-צו ממילא די פרייזען צום פּאַריטעט פון אויסלאַנד. פאַר צוויי וואָכען צוריק האָבען מיר נאָך געקענט קויפען קאָרן פאַר 2 דאָלאַר אַ מעטער (בערך 19–20 זלאָטעס) אין דער צייט ווען אין אויסלאַנד איז קאָרן נאָטירט 3.50 דאָלאַר אין דייטשלאַנד אַפילו – 4–5 דאָלאַר, איצט איז קאָרן דערגאַנגען ביי אונז שוין צו 3.45 דאָלאַר פאַר אַ מעטער, א. אַ. וו.

אמת, פּוילען קען אַ קליינעם טייל פון איהרע תבואות אַרויסשיקען קיין אויסלאַנד, אָבער פריהער דאַרף פערזאָרגט-ווערען די אָרטיגע בעפעלקערונג. מען קען אין קיין פאַל, אין דער דאָזיגער היינזיכט, נישט פערגלייכען קיין ווירטשאַפטליכען פּאַריטעט, ד. ה., אַז די פרייזען פון תבואה אין פּוילען זאָלען זיין דיזעלבע ווי אין אין אויסלאַנד.

די שטאָטישע בעפעלקערונג מיט איהרע פערדינסטען קען לחלוטין נישט אויסהאַלטען די פרייזען פון שפּייז-אַרטיקלען. ווי זיי זענען אין דייטשלאַנד געהען ערגיץ אַנדערש. וועט די רעגירונג דאָס נישט טון, דאַן וועט זיך ווידער אָנהויבען דער פערכשופטער ראָד פון יקרות-כוואַליען.

אין דער ערשטער רייה דאַרף דעריבער אויפ'ן יסוד פון סטאַטיסטישע מאַטעריאַלען פעסטגעשטעלט ווערען דער צורך פון תבואה אין פּוילען און אויף דעם יסוד פיה'ען דעם עקספּאָרט. ווען די רעגירונג וועט פעסטשטעלען אַ בעשטימטען קאָנטינגענט פון תבואה, וועלכער דאַרף אין יאָהר אַרויסגעפיה'ט ווערען, וועט דאָס שוין אַליין האָבען אַ געוויסע בעדייטונג און עס וועט ממילא ברענגען צו אַ בערוהיגונג אין די אַפּראָוויזאַציע-מעגליכקייטען פאַר'ן לאַנד גימא.

ווייטער דאַרף די רעגירונג רעגולירען די פרייזען פון תבואה-אַרטיקלען אויפ'ן אָרט אין הסכם מיט די פּאַטישע סערהעלטענישען אין לאַנד. מיר קענען זיך אין קיין פאַל נישט ערלויבען אויף אַזעלכע פרייזען ווי זיי זענען אין אויסלאַנד, ווייל ביי אונז זענען פערדינסטען בערך קלענער ווי ביי די אויסלענדישע אַרבייטער און זיי קענען דעריבער אַזויפיל נישט בעלאַסטען אויפ'ן ערנעהרונגס-בודזשעט פון דער פאַמיליע.

די ביז-איצטיגע לאַגע האָט נאָך מעהר דעמאָראַליזירט דעם האַנדעל, פון איין זייט האָט דער עקספּאָרטער אלערליי הנחות ווי אויך פינאַנציעלע היילף מצד דער רעגירונג; מ'קען צאָהלען פאַר תבואה וויפיל מען וויל, ווערען טאַקי אַרויסגעשיקט די גרויסע צאָל אַגענטען מיט צענדליגע טויזענדער דאָלאַרען און מ'קויפט אויף תבואה, צאָהלענדיג איצט פאַר שפּעטערדיגע ליפערונגען, ד. ה. 3 4 חדשים אַרום. פון דער צווייטער זייט ווידער, שטעהט דער מיל'נער אין פּוילען, אָן היילף פון דער רעגירונג, אָהן קרעדיטען און מוז צאָהלען די זעלבע פרייזען וואָס אויסלאַנד דיקטירט אונ... (דאָ קומט דאָס קאָמישע) איז אַ קאַנדידאַט צו זיצען אין תפיסה. וואָרום די אַלע פּראָרדנונגען, אַז מעהל זאָל קאָסטען ביליג אין דער צייט ווען די תבואה איז פערהעלטניסמעסיג טייערער, איז נאָר אַ קאַמף געגען דער ערשיינונג בעת עס ווערען נישט בעזייטיגט די סיבות וועלכע ס'האָבען אַרויסגערופען די דאָזיגע ערשיינונג. מ'דאַרף קודם כל פעסטשטעלען די פרייזען פון תבואה און ממילא קען מען שוין אויף דעם יסוד בעשטימען די פרייזען פון מעהל. די דראָהונגען מיט שטראָפען און תפיסות וועלען דאָ גאָרנישט העלפען. עס קענען זיך נאָר אָפּשטעלען די מיהלען... אָדער גאָר לאָזען פריי וואַקסען דעם יקרות!

וויפיל קען בכלל פּוילען עקספּאָרטירען תבואה קיין אויסלאַנד?

אויף דעם וועלען מיר זיך אָפּשטעלען אין אַ צווייטען אַרטיקעל.

J. B.

יורידישע עצות.

קופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

פאַס דערלאַנגען אַנ'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער לעצטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 9-טען אויגוסט 1926.

1856. הענקע.

די היכסטע מאָס, לויט וועלכער איהר קאָנט פאָדערן, אַז די חובות פאַר די לעצטע 3 חדשים פון יאָהר 1921 זאָל וואַלאָריזירט ווערען, איז די פּראָפּאָרציע 1 זל. – 450 פּויל. מאַרק.

1857. אַ לעזער פון זגערושער גאַס.

כל זמן די יורשים האָבען נישט רעגולירט זייער אייגענטום-רעכט קאָן נישט קיין רעד זיין וועגען פעראָרדנען צו צוטיילען דאָס הויז.

1858. שרה ג.

איהר דאַרפט זיך נישט שעהמען. אַ פּראָצעס וועגען אַלימענטען פאַר אומגעזעצליכע קינדער קומט פאָר ביי פערמאַכטע טירען און ממילא ווערט אויך וועגען אַזאַ פּראָצעס נישט געדרוקט קיין בעריכט אין דער פּרעסע.

1859. אַ לעזער פון גייערס-מאַרק.

אַלץ איינס, צי עס האַנדעלט זיך וועגען אַ געפינענע אָדער פערגעסענע זאַך ביי אייך און צי איהר דיספּאָנירט נאָך מיט דער זאַך אָדער נישט. סאַי-ווי דראָהט אייך אַ געלד-שטראָף. ענטשפּרעכענד דער ווערט פון דער זאַך. האָט איהר אָבער געוואוסט, ווער עס איז דער אייגענטימער פון דער זאַך, דראָהט אייך אַ בעדייטענד שאַרפערע שטראָף.

1860. ל. ד-סקי.

יערע 30 פּוילישע מאַרק פון מאַי 1920 ווערט לויט דער פעראָרדנונג פון מלוכה-פּרעזידענט פון 14. מאַי 1924 בערעכענט צו 1 זלאָטע.

1861. אַ שטענד. לעז. פון „נ. פאָלקסב"

אויב דאָס גרונד דירה-געלד פאַר אייער וואוינונג, וואָס בעשטעהט פון 1 שטוב און קיך בעטרעפט 210 רובל, דאַרפט איהר צאָהלען פאַר יעדען קוו. פון היינטיגען יאָהר צוואָמען פאַר די אויסגאַבען 68.48.

1862. אַ בעל-חוב פון מעבעל-בראַנזשע

אַ וועקסעל-חוב ווערט נישט אומבעדינגט וואַלאָריזירט אויף 10 פּראָצ. עס קאָן אויך צוגע'משפט ווערען אַ העכערער פּראָצענט-פוס. די צאָהל-בעדינגונגען זענען אָפּהענגיג קודם כל פון כאַראַקטער פון חוב מאַטעריעלען מצב פון בעל-חוב א. א. וו.

1863. אַ לעזער פון זאַקאָנטנע גאַס.

לויט'ן פּונקט פּ אַרט. 104 פון אויסמאַוו וועגען דער אָרגאַניזאַציע פון מלאכות-קונסטן און פּראָפעסיעס האָט דער מייסטער געהאַט דאָס רעכט צו בעזייטיגען אייך פון זער אַרבייט אָן אַ 2 וואָכיגע קינדיגונג. קוים האָט ער אייך פריהער געוואָרענט, אַז איהר זאָלט פאַרזיכטיג אומגעהן מיט פייער און איהר האָט זיך צו זיינע פעראָרדנונג נישט צוגעפּאַסט.

1864. בל. אב.

מעגט איהר די בעטרעפענדע סומע האָבען אַריינגעטראָגען אין דעפּאָזיט פון געריכט קוים האָט איהר דעם מלוה וועגען דעם נישט תיכף מיטגעטיילט רעכענט זיך דער חוב פאַר נישט בעצאָהלט.

1865. אַ לעזער פון ציגעל-גאַס.

מעגליך, אַז אַזאַ אָרט פערברעכען וועט אויך אַריינגעהמען די פאָרשטעהענדע אַמנעסטיע. אַלס פּאָליטישען, אָדער סאָציאַל קאָן מען אָבער אַזאַ פערברעכען פאָרט נישט קוואַליפיצירען.

די לאַגע אין ארץ-ישראל.

רעפעראַט אין לאָדזער ציוניסטישען קאָמיטעט.

אויף דער לעצטער זיצונג פון לאָדזער ציוניסטישען קאָמיטעט האָט דער פאָרזיצענדער פון דער געזעלשאַפט „מנור" אין א"י, ה' מ. ראָזענבערג, רעפערירט וועגען דער איצטיגע לאַגע אין ארץ ישראל.

דער איצטיגער ווירטשאַפטליכער קריזיס, האָט אַרומגענומען הויפּטזעכליך די שטאָדט תל-אביב, וואו עס האָט זיך קאָנצענטרירט דער גרעסטער טייל פון די איינגעוואַנדערטע יודען פון פּוילען. אין חיפה איז דער קריזיס ווייניגער צו בעמערקען ווי אין תל-אביב, אין ירושלים נאָך אַ סך ווייניגער און אין דאָרף, אין די קאָלאָניעס איז אַבסאָלוט קיין שום קריזיס נישטאָ. פערקעהרט – אין אַ סך קאָלאָניעס, בעזונדערס אין די פּאָמעראַנצען-באַיאַרעס, איז דער היי-יאָהריגער סעזאָן פיל בעסער ווי פאַר אַ יאָהר. איבערהויפּט זענען אין דער לאַנדווירטשאַפט דאָ גרויסע ענטוויקלונגס-מעגליכקייטען און אַנ'אָרט פאַר גוטע קאַפּיטאַל איבוועסטירונגען.

די לאַגע אין תל-אביב איז אַ שווערע. אַ סך יודען האָבען אַריינגעלעגט זייערע קאַפּיטאַלען אין באָדען און היי-זער-בויען, צאָהלענדיג האַרענדאַלע פרייזען פאַר'ן באָדען און שפּעקולירענדיג אויפ'ן טייערען דירה-געלד. נישט בעזיצענדיג אַליין די נויטיגע קאַפּיטאַלען, האָט מען געמוזט אָבשטעלען דאָס בויען. אַ סך אונטערנעהמונגען, וועלכע וואָלטען ביי אַנדערע בעדינגונגען געקאָנט זיך ענטוויקלען, האָבען באַלד ביים אָנהויב צוליב דעם קריזיס, זיך געמוזט אָבשטעלען, פערגרעסערענדיג דערמיט די צאָהל אַרבייטסלאָזע. די ציוניסטישע לייטונג האָט נישט געקאָנט אַ סך אויפטוהן צוליב די זעהר בעגרעניצטע פינאַנציעלע מיטלען, וואָס געפינען זיך אין איהר רשות. די ידיעה וועגען דער לאַגע אין ארץ ישראל וואָס ווערען פערשפּרייט דורך אַ טייל פערזאָנען, וואָס קומען צוריק פון ארץ ישראל זענען גרעסטענטיילס איבערטריבען. געוויס האָט זענען דאָ פעהלערן, און מען קאָן דאַך נישט אַלעס אויסבעסערען מיט איין מאָל.

ס'איז נישט אמת, אז אין די ציוניסטישע אינסטיטוציעס און בפרט אין דער האַנדעלס- און אינדוסטריע-אָבטיילונג הערשט אַ ספּעציעלע טענדענץ געגען די וואַנדערער פון פּוילען. עס איז אַ פאַקט, אַז דעם גרעסטען טייל הלוואות האָבען בעקומען דוקא יודען פון פּוילען (בערך 80 פּראָצ.). אויך צווישען די בעאַמטע זענען דאָ אַ סך פּוילישע יודען, אַ גרויסען שאָדען ברענגט די „התאחדות עולי פולניה" (די פעראייניגונג פון די פּוילישע יודען אין ארץ-ישראל) וואָס אנשטאָט צו זאָרגען פאַר קאָנסטרוקטיווער היילף פאַר די עולים, פערנעהמט זי זיך מיט פּאָליטיק. עס איז אַ שאַד און אַ גרויסער פעהלער, וואָס דער גרעסטער טייל יודען פון פּוילען האָט זיך קאָנצענטריר'ט אין תל-אביב און נישט געזוכט עקזיסטענץ-מעגליכקייטען אנדערשוואו, בפרט אויפ'ן דאָרף. די בעציהונג פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג צו דער אינדוסטריע איז איצט נישט קיין שלעכטע. די רעגירונג האָט לעצטענס אָפּגעשאַפט דעם אַריינפאָהר-צאָהל אויף אַ גאַנצע רייהע וויכטיגע רויה-שטאָפען.

די געזעלשאַפט „מנור" (געזעלשאַפט פאַר טעקסטיל-אינדוסטריע-צענטער אין א"י) ענטוויקעלט זיך גוט און האָט אַלע אויסזיכטען אויף ערפאָלג. די פאַרבעריייטונגס-אַרבייטען פון „מנור" אין דושעדא (צווישען חיפה און נהלל) זענען שוין פערענדיגט, יעצט הויבט זיך שוין אָן די ממשות'יגע אַרבייט. די קאָלאָניע, וועלכע האָט שוין אַלע נויטיגע איינריכטונגען (וואוינונגען, געזונט וואַסער, אַ שוהל, אַ שולע, באָד-אַנשטאַלט א. א. וו.) אויפ'ן אָרט געפינען זיך 53 פאַמיליעס, איצט האָט די געזעלשאַפט בעקומען סערטיפיקאַטען פאַר ווייטערע 80 פאַמיליעס פון פּוילען.

די גאַנצע אַרבייט אין דזשעדא ווערט אדורכגעפיהרט גאָר דורך מיטגלידער פון „מנור". עס ווערען שוין געמאַכט הכנות אויף איינצוריכטען די פאַבריק און עס איז שוין אויך דאָ אַ געהעריגער לאָקאַל דערצו.

נאָכדעם ווי ה' ראָזענבערג ענטפערט נאָך אויף פערשידענע פראַגען מצד די אנוועזענדע, דאַנקט דער פאָרזיצענדער ה' לימווין אין נאָמען פון קאָמיטעט דעם ה' ראָזענבערג פאַר זיינע אינטערעסאַנטע אויספיהרונגען.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער-קראַנקהייטען.
נעהמט אָן פון 6 – 7, זונטאָג פון 3–4.

Dr. Prybulski
זאַוואַדזקא 1, טעל. 25-38.
ווענעריש- און האָר- הויט-קראַנקה. מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַלן.
נעמט אָן 9–1, 4–8 אָוו., דאַמען: 4–5

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אונערליכע קראַנקהייט. ספּעצ. לונגען און האַרץ קראַנקהייטען בעשטראַלונגען מיט קונסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג. 1817

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנא 43, טעל. 41-32.
ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגעריש און מענער-שוואַכע קראַנקהייטען. 1839
היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—11 און פון 5—8 אָוועגד.

דער דעטעקטיוו אין לעבען און אין בוך:

דער פערפאַסער פון דעטעקטיוו-געשיכטעס איז פיל קלינער פון דעם אמת'ן דעטעקטיוו.

„דעטעקטיוו מעשיות", בעשרייבונגען פון די קונציגע איינפאַלען און בריה'שע המצאות, וואָס פאָליציי-שפּיאָנען ווענדען אָן אין זייער געיעג אויף פערברעכער, האָבען פון תמיד אָן אַ בעזונדער צויבער פאַר'ן לעזער. נישט נאָר דער דורכשניטליכער לעזער פון מעשה-ביכלעך לייענט מיט גרויס חשק אַזוינע בעשרייבונגען און גאַפט איבער דער בריהש'קייט פון די העלדישע דעטעקטיווס. אפילו אינטעליגענטע און הויכגעבילדעטע מענשען האָבען אָפט הנאה פון אַזוינע מעשיות.

אמת, אַז אפילו צווישען די דורכשניטליכע לעזער זענען פאַראַן זעהר ווייניג אַזוינע נאַאיווע מענשען, וואָס זאָלען אָננעהמען די דאָזיגע דעטעקטיוו-מעשיות פאַר עכטער בעשרייבונגען פון פאַקטישע געשעהענישען. אַלע ווייסען, אַז די דאָזיגע בעשרייבונגען זענען הוילע פיקציע, אויסגעטראַכטע מעשיות, פונקט ווי „שערלאָק האָלמס", קאָנאַן דאָיל'ס מייסטער-דעטעקטיוו, איז אַליין אַנ'אויסגעטראַכטע פיגור. אָבער זעהר ווייניג פון אפילו די אינטעליגענטע לעזער פון „דעטעקטיוו-מעשיות" ווייסען, אַז אין אמת'ן זענען פאָליציי-שפּיאָנען, בדרך כלל, ווייט נישט אַזוינע בריות, ווי זיי ווערען געמאָהלען און אַז אין זייער אַרבייט פון נאָכשפּירען און אויסגעפינען פערברעכער ווערען אין אמת'ן קיינמאָל נישט אָנגעווענדט אַזוינע חריפות'דיגע קונצשטיק ווי די, וואָס ווערען בעשריבען אין די מעשיות, פון וועלכע יעדער לעזער שעפּט נחת און בעוואונדערט זיי אַזוי שטאַרק.

אָט דערצעהלט אַ געוועזענער פערפאַסער פון „דעטעקטיוו-מעשיות" און קורצע נאָוועלען איבערן קאַמף פון פאָליציי מיט פערברעכער, אַנ'ענגלענדער מיט דעם נאָמען א. ס. פאַקס דייוויס, אַזאַ מין געשיכטע:

„איך האָב אַליין נישט געוואוסט, ווי ווייט דער געהיים-פאָליציסט און דעטעקטיוו איז אין לעבען אַנדערש, ווי איך האָב געוועהנליך איהם פאַרגעשטעלט אין מיינע נאָוועלען, ביז איך בין געוואָרען אַנ'אַדוואָקאַט, זיך ספּעציאַליזירט אין קרימינעלע פּראָצעסען און געקומען אין אָפטער און נאָהנטער בעריהרונג מיט די זעלביגע פאַרשוינען, וואָס האָבען פריהער פיגורירט ווי העלדען אין מיינע נאָוועלען. זיי זענען אין אמת'ן גאַנץ געוועהנליכע מענשען, בענוצען זיך מיט אַלמענשליכע מעטאָדען, און זענען אַזוי ווייט פון שערלאָק האָלמס'עס ווי געריכט-פּראָצעס אויפ'ן לייוואַנט אין קינאָ איז ווייט פון אַנ'אמת'ען פּראָצעס אין געריכט זאַל, וואו אַ מענש ווערט גע'משפט אויף לעבען אָדער טויט"...

אויך אונזער בעגריף פון דער העלדישקייט, געוואַגטקייט און כיטרעקייט פון דעם פערברעכער, לוים ווי ער ווערט געמאָהלען אין די „דעטעקטיוו-מעשיות" איז זעהר ווייט פון אמת, זאָגט פאַקס דייוויס. ביידע — סיי דער פערברעכער און סיי דער פאָליציסט — זענען נישט מעהר ווי מענשען, בעשעפטיגט יעדער מיט זיין פּראָפעסיע, ווער מעהר פעהיג, און ווער — ווייניגער, אַזוי ווי אַלע אַנדערע מענשען.

אינטערעסאַנט, אגב, איז, וואָס דווקא פאָליציסטען און דעטעקטיווס זענען קנאַפּע לעזער פון „דעטעקטיוו-ראָמאַנען" זיי זעהען דעם ליגען פון די דאָזיגע בעשרייבונגען צו בולט, און צו קלאָהר איז פאַר זיי די איבערגעטריבענקייט אין די אומנאַטירליכקייט פון די אַלע קונצען, וואָס ווערען דאָרט דערצעהלט. ממילא, אינטערעסירען זיי נישט די דאָזיגע מינים בעשרייבונגען. אינטערעסאַנט איז אויך דער ענטפער, וואָס פאַקס-דייוויס גיט אויף דער פראַגע: פאַרוואָס שטעלען מיר געוועהנליך זיך פאָר דעם פערברעכער און, נאָכמעהר, זיין שונא, דעם דעטעקטיוו, דווקא פאַר אַזוינע פאַנטאַסטישע העלדען, פאַר אַזוינע זעלטען-קלוגע כיטרע יונגען.

דער תירוץ, זאָגט דער געוועזענער שרייבער און איצטיגער אַדוואָקאַט, איז פשוט דאָס, וואָס מענשען האָבען געוועהנליך אַ בעזונדער אינטערעס פאַר זאַכען, וואָס זענען אַרומגעהילט מיט אַ געהיימניש. און אַזוי ווי אי דער פערברעכער און אי דער פאָליציי-שפּיאָן טוען זייער אַרבייט אין געהיים, איז ממילא אונזער אינטערעס צו זיי אַזוי פיל גרעסער. און כדי נאָכמעהר אויפצובלאָזען דעם אַלגעמיינעם אינטערעס צו אָט די געהיימע פאַרשוינען, האָבען די שרייבער פון „דעטעקטיוו-ראָמאַנען" אַרומגעהילט זייערע העלדען מיט נאָכמעהר געהיימניש און כסדר זיי געמאָלען פאַר עפּעס אַ מין איבער-מענשען, מיט איבערמענשליכער חכמה, פעהיגקייט און העלדישקייט.

אַזוי זענען געבוירען געוואָרען און האָבען זיך ענטוויקעלט די פאַנטאַסטישע פיגורען פון שערלאָק האָלמס, לופּען, און די אַנדערע העלדען פון שפּיאָנען-געשיכטעס אין דער וועלט-ליטעראַטור. נאָך נאַרישער, נאָכמעהר איבערטריבען און נאָך לעכערליכער איז דער אופן, ווי אַזוי דער פאָליציי-שפּיאָן ווערט פאַרגעשטעלט אויפ'ן לייוואַנד אין קינעמאַטאָגראַף. דאָס זאָגט פאַקס-דייוויס, איז עפּעס אַ מין פערזעהעניש, וואָס מען זעהט גאָרנישט אַזוינס אפילו אין חלום.

אין איין וועגס דערצעהלט שוין דער דערמאָנטער שרייבער אַ טשיקאַווע מעשה אויך וועגען דעם ווי אַזוי אין קינאָ ווערט אָפט פאַרגעשטעלט אַ פּראָצעס אין אַ געריכט.

איינמאָל, דערצעהלט דייוויס, איז צו איהם געקומען אַנ'אַמעריקאַנער פילם-דירעקטאָר, וואָס האָט געהאַלטען אין פּראָדוצירען אין לאָנדאָן אַ נייע בילד. אין דעם בילד האָט געדאַרפט פאָרקומען אַ געריכט-פּראָצעס. אויף וועלכען עס ווערט גע'משפט אַ יונגע פרוי (די הויפּט-ראָליסטין) פאַר אָפּרעדען אַ מאַן פון זיין ווייב. האָט דער דירעקטאָר געבעטען דעם שרייבער, אַז ער זאָל, ווי אַנ'אַדוואָקאַט, זאָגען זיין מיינונג איבער דער סצענע אין געריכט-זאַל. דייוויס איז געגאַנגען אין דער סטודיאָ פון'ם דערמאָנטען דירעקטאָר. האָט געזעהען דאָס בילד — און איז שיער צעפּלאַצט געוואָרען לאַכענדיג פון דער סצענע אין געריכט'זאַל.

וואָס איז געווען?

קודם כל איז די אָנגעקלאַגטע געזעסען אויפ'ן עדות-שטול אונטער אַ קרייץ פערהער, מיט איהר'ס אַ פיער-יעהריג טעכטערל אויפ'ן שויס. דאָס איז איין זאַך, וואָס קאָן נישט פאָרקומען אין קיין שום געריכט, פשוט ווייל דאָס געזעץ ערלויבט עס נישט. אָבער דאָס איז נאָך ווייניג. האָט דער ריכטער נאָך דערצו געהאַלטען אין איין זידלען די אָנגעקלאַגטע, זי בעליידיגען מיט מיאוס'ע פאַרוואורפען און דערביי געטרייסעלט מיט זיין פויסט, פון גרויס כעס, איהר גלייך אין פּנים אַריין.

זאָגט דער שרייבער צום דירעקטאָר, אַז אַזאַ סצענע איז לעכערליך, און ווייזט איהם אָן, פאַרוואָס. טענה'ט אָבער דער דירעקטאָר, אַז ער מוז דאָ האָבען אַ שטאַרקע דראַמאַטישע סצענעס — און די סצענע איז געבליבען ווי געווען.

אָט אַזוי, זאָגט פאַקס-דייוויס, מאַלט מען אין קינאָ-סצענעס פון געריכט-פּראָצעסען, טיפּען פון פערברעכער און העלדישע פאָליציי שפּיאָנען, וואָס זענען נאָך טויזענד מאָל איבערטריבענער, ווי די מעשיות פון דעטעקטיווען.

נ. ב. ל.

גרויסע יובילעאום-קונסט-אויסשטעלונג.

די יודישע געזעלשאַפט צו פערשפּרייטען קונסט אין וואַרשא (גזשיבאַווסקאַ 26) איז צוגעטרעטען איינצואָרדנען אַ גרויסע (25-טע) קאָלעקטיווע יובילעאום-קונסט-אויסשטעלונג, וועלכע וועט זיך עפענען אין העלפט פון חודש סעפּטעמבער אין אַ גרויסען לאָקאַל אין צענטער-שטאָדט. די אויסשטעלונג וועט בעשטיין פון עטליכע הונדערט קונסטווערק: מאַלעריי, סקולפּטור, גראַפיק און קונסט-געווערבע פון אַ גרויסע צאָהל אָנגעזעהענע יודישע קינסטלער אין לאַנד און פון אויסלאַנד.

גלייכצייטיג מיט דער יובל-אויסשטעלונג וועט'ס 5 יאָהר, זינט די קונסט-אויסשטעלונג אין אַלגעמיין עקזיסטירט, צוליב דעם האָט די פערוואַלטונג פון דער קונסט-געזעלשאַפט בעשלאָסען אַרויסצוגעבען אַנ'אַלמאַנאַך, געווידמעט דער יודישער קונסט מיט אַרטיקלען איבער איהר און בילדער-רעפּראָדוקציעס.

די דירעקציע פון דער קונסט-געזעלשאַפט פערבעט אַלע יודישע קינסטלער אין לאַנד און פון אויסלאַנד זיך צו בעטייליגען אין דער אויסשטעלונג און צוצושיקען זייערע ווערק (ביז פינף), צוזאַמען מיט קורצע ביאָגראַפישע נאָטיצען, פאָטאָגראַפיעס און רעפּראָדוקציעס פון אויסגעשטעלטע ווערק.

דער טערמין אויף צוצושיקען די ווערק איז ביז'ן 1-טען סעפּטעמבער. דאָס ביאָגראַפיש מאַטעריאַל, וועלכע איז נויטיג פאַר'ן קונסט-אַרכיוו ביי דער קונסט-געזעלשאַפט און פאַר'ן אַלמאַנאַך, דאַרף ווערען צוגעשיקט פריהער.

קינסטלער, וועלכע האָבען געביטען זייערע אַדרעסען און אַזעלכע, וואָס האָבען נאָך נישט קאָרעספּאָנדירט זיך מיט דער געזעלשאַפט ווע־ען געבעטען צוצושיקען זייערע אַדרעסען צו דעם סעקרעטאַריאַט פון דער קונסט-געזעלשאַפט.

זאַל „פילהאַרמאָניע"
לעצטע 3 גאַסטראָלען אין לאַנד!
פאַר'ן אָבפאָהרען פון טעאַטער
„אַזאַזעל"
היינט מאָנטאָג, ד. 9. אויגוסט ד. י., 9 אָוועד / דינסטאָג, דעם 10. אויגוסט ד. י. 9 אָוועד
מיטוואָך, דעם 11. אויגוסט ד. י. 9 אין אָוועד
20 פון די בעסטע נומ. שלאַגער איבער שלאַגער!
— פון גרויסע 1-טען, 2-טען און 3-טען פּראָגראַם!
בעמערקונג: פּאַס-פּאַרטוען און פרייקאַרטען זענען אין די דאָזיגע טעג נישט גילטיג.
976

אין וואַלד פון לידענשאַפטען.

(ראָמאַן).

314)

באַטיאַני האָט זיך אויסגעגלייכט, און זיך פערטראַכט. זיין גאַנץ לעבען איז איהם פערביינעפלויגען אין די געדאַנקען.

— כאָטש עס דער שוואַרצער יאָהר, די גאַנצע שרעק מיט דער וואַקלעניש!

אויף מיר וואַרט אַ מיליאָן און אַ פּרעכטיגע פרוי! פאַר אַזאַ סומע לוינט זיך צו ווערען אַ פעררעטער!

דער אויסוואורף האָט פערשאַרצט דעם פלאַשטש און אַרויסגענומען פון טאַש אַ שליסעל.

ער האָט איהם אָנגעהויבען אַרומקוקען, נישט איילענדיק זיך, מחמת ער האָט זיך געפיהלט אויסער יעדער סכנה.

ער האָט געוואוסט, אַז דאָ אַהער קומט זעלטען ווער: קיין וואַך-זעלנער זענען אין דער גאָהענט נישט געווען, און די קאַראַול-אָפיצירען אויפ'ן וואַך-טורעם האָבען איהם איצט נישט געקאָנט דערזעהן.

— אָט אַ דאַנק דעם דאָזיגען שליסעל — האָט ער אַרויסגעשעפּטשעט — וועט די מלחמה צווישען דעם פּרייסישען קעניג און דער עסטרייכישער קייזערין בעדייטענד פערקירצט ווערען! ווען די פּרייסען וועלען פערנעהמען פּראָג, וועט זיי שוין אויך לייכט זיין צו פערנעהמען ווין! נישט בחנם וועט מיר פרידריך געבען אַ מיליאָן! אַ דאַנק איהם וועט ער אָפּשפּאָרען אַ סך אַנדערע מיליאָנען, וואָס ס'וואָלט איינגעשלונגען אַ פערצויגענער קריג, און חוץ דעם וועט ער אַ דאַנק מיר זיך האָבען פערזיכערט דעם זיג!

דער פעררעטער האָט זיך צוגעהערט.

— הינטער דער וואַנד איז אַלץ שטיל! — האָט ער געמורמעלט — עס איז שטיל, הגם דאָרט האָבען זיך אוודאי פערזאַמעלט אַ דרייסיג טויזענד פּרייסישע זעלנער, אויב נישט מעהר, און זיי וואַרטען אוודאי מיט אונגעדולד אויף דעם מאָמענט, ווען איך וועל זיי אַריינלאָזען! איך האָף, אַז אַ פערד איז שוין פאַר מיר אויך בעזאָרגט, וואָרום אין פּראָג קען איך דאָך שוין אַ מינוט נישט פערבלייבען! איך וועל מוזען ענטלויפען וואָס גיכער, נאָר פריהער וועל איך זיך צוריקקעהרען אין שטאָט אַנ'איבערגעטאָנער, כדי צו מיטנעהמען די, נאָך וועלכער מיין נשמה גלוסט! לאָראַ איז געשטאָרבען, נאָר אַדעלינא באַרבעריני איז נישט קיין ערגער שטיקעל סחורה, ווי דעם רויבערס געליבטע! די צווייטע וועט מיך טרייסטען פאַר דער ערשטער! וואַרט, שטאָלצע פרוי, דו האָסט מיך היינט מיט פעראַכטונג אָפּגעשטויסען, פונקט איך וואָלט געווען אַ נאַריש יונגעל, און נישט מעהר! דערפאַר וועל איך מיט דיר מאַכ־ען אַ שמועס סון אויף אַנ'אַנדער אופן, מאָרגען וועסטו זיין מיין געפאַנגענע, און איך — דיין הער, וועלכען דו וועסט אינגאַנצן געהערען!

באַטיאַני האָט פלוצים אַ ציטער געטון.

ער האָט דערהערט אַ צוציגענעם קלאַנג פון טראָמפּייט.

דער פעררעטער האָט אויסגעצייכענט געוואוסט, אַז דורכ'ן טרומייטערען ווערט דעם גאַריזאָן אָנגעזאָגט וועגען דעם אָנקום פון האַלבער נאַכט.

עס איז, אַלזאָ, אָנגעקומען דער בעשטימטער מאָמענט פון פעררעאַט.

באַטיאַני האָט אויסגעהויבען די האַנד און אַריינגעשטעקט דעם שליסעל אין שליסעל-לאָך.

דערביי האָט איהם אָבער די האַנד אַזוי שטאַרק געציטערט, אַז ער האָט שיער נישט אַראָפּגעלאָזט דעם שליסעל, און ער האָט זיך געמוזט שטאַרק אָנשטרענגען, כדי זיך צו איבערמעכטיגען, און קענען עפענען דעם טויער.

מיט אַ מורא'דיג סקריפּיצן האָט זיך דאָס אייזען-בעשלאָגענע טויער געעפענט.

דער פעררעאַט איז בעגאַנגען געוואָרען.

באַטיאַני האָט בעציטערט אויפ'ן גאַנצען קערפּער.

ער האָט אַ סך געמיינהייטען אָפּגעטון אין זיין לעבען אַ סך פערברעכענס בעגאַנגען, ער האָט זיך געשפּילט מיט'ן גליק און מענשליכע לעבענס, נאָר קיינמאָל איז ער נישט געווען אַזוי דערשלאָגען, ווי איצט.

ער האָט געפיהלט, אַז ער בעגעהט אַנ'אויסערגעוועהנליך פערברעכען, אַזאַ מין רציחה, וואָס צום גליק פון דער מענשהייט קומען אַזעלכע פאָר, נישט זעהר אָפט.

ער איז אַרויס אויף יענער זייט טויער, און אַרויסגעקוקט אין פעלד.

דאָס פעלד איז געווען פערצויגען מיט אַ געדיכטען טומאַן, אַזוי אַז באַטיאַני האָט גאָר נישט געקאָנט קלאָהר דערזעהן.

— וואו איז דאָס פּרייסישע מיליטער? — האָט ער אַ שעפּטשע געטון.

פלוצים איז ער אָפּגעשפּרונגען אויף צוריק.

פאַר איהם איז, ווי פון אונטער דער ערד אַפילו אויסגעוואַקסען אַ טונקעלע מענערישע פיגור אין אַ ברייטען פלאַשטש.

— ווער איז דאָ? — האָט באַטיאַני אַ ברום געטון — איהר זענט פון'ם פּרייסישען לאַגער? און דאָס מיליטער איז וואו? איז מען שוין גרייט צו פערנעהמען די שטאָט?

דער אומבעקאַנטער איז פּאַמעליך אַריין אין טויער; באַטיאַני האָט איהם איבעראַשטערהייט אַדורכגעלאָזט.

שטעה! — האָט מיט אַ פערשטיקט קול אויסגערופען באַטיאַני — איידער דו געהסט ווייטער, מוזטו זיך לעגיטימירען, ווער דו ביסט! דאַכט זיך דאָ איז עפּיס נישט אין אָרדנונג! איך פרעג דיך נאָך אַמאָל: וואו איז דאָס פּרייסישע מיליטער? צווישען אונז איז געווען אָפּגעמאַכט, אַז מען וועט דאָ וואַרטען ביז איך וועל עפענען דעם טויער!

דער אומבעקאַנטער איז געבליבען שטעהן און האָט קאַלט-בלוטיג אַרויסגערעדט:

— דאָס פּרייסישע מיליטער איז נישט געקומען! די פּרייסען זאָגען זיך אָפּ איבערצונעהמען די פעסטונג, וואָס אַ קאָמענדאַנט אַ פעררעטער גיט זיי אַרויס! שטעה, פעררעטער! דו ביזט אַ פערפאַלענער! געגען דיר שטעהט איצט לויכטער! איך גלויב, אַז דאָס איז פאַר דיר גענוג צו וויסען.

(פאָרטזעצונג קומט)

פון די לאדזער הייזער פאלען שטיקער...

אנ'אומגליקס-פאל אויף וואלבארסקא-גאס.

(י.) די טעג איז אויף וואלבארסקא-גאס פארגעקומען אנ'אומגליקס-פאל, וועלכער האט שיער נישט געקאסט דאס לעבען פון א קליין-קינד.

ווען פרוי גאלדבערג איז אדורכגעגאנגען מיט איהר טעכטער'ל העלענא נעבען הויז נומ. 3 אויף וואלבארסקא-גאס האבען פלוצלינג אנגעהויבען פאלען שטיקער טינק פון דעם הויז. איין שטיק האט געטראפען דעם מיידעלע גלייך אין קאפ אריין. בעגיסענדיג זיך מיט בלוט, איז זי אומגעפאלען אויף דער ערד.

די גערופענע שנעלע הילף האט דעם קינד ערטיילט די ערשטע הילף און איבערגעלאזט די פערוואונדעטע ביי די עלטערען.

די פאליציי האט וועגען דעם פאל צונויפגעשטעלט א פראטאקאל און צוגעצויגען דעם ווירט פונ'ם הויז צו פעראנטווארטליכקייט.

אויטא-קאטאסטראפע הינטער לאדז.

(ס) אויפ'ן וועג צווישען טושין און לאדז, איז שבת אין אווענד פארגעקומען אנ'אויטא-קאטאסטראפע. אינ'ם אויטא זענען געזעסען 5 לאדזער פאסאזשירען. אלע פאסאזשירען צוזאמען מיט'ן שאפער האבען בעקומען שווערע וואונדען. צוליב דעם, וואס דער אויטא איז אריינגעפאהרען אויף אנ'אויטאבוס, וועלכער איז געגאנגען אין דער צווייטער ריכטונג.

עקססמיסיעס

אין פאמיליען-הייזער.

(:) ווי מיר דערוויסען זיך האבען א פאר גרעסערע פאבריקען, וועלכע האבען אייגענע פאמיליען הייזער פאר ארבייטער, זיך געווענדעט אין די פריעדענס-געריכטען מיט ביטעס צו עקסמיסירען די ארבייטער, וועלכע זענען רעדוצירט געווארען.

אזעלכע ביטעס האבען אנגעגעבען די פירמעס: י. ק. פאזנאנסקי און די ווידזעווער מאנופאקטור.

„אזאזעל"

געזעגענט זיך מיט לאדז.

נאך ביז דאנערשטאג בלייבט דאס סימפאטישע טעאטער'ל אין לאדז. נאך עטליכע טעג האט דאס לאדזער אויסגעהונגערטע נאך עפיס שעהנס און גוטס, טעאטער-פובליקום, די מעגליכקייט הנאה צו האבען פון „אזאזעל".

פערבלאנדזשעט.

נעכטען 6 פארנאכט איז ארויס פון שטוב דאס 3-יעהריגע מיידעלע רויזע גאלאס (בזשעזשינער 7) און ביז 12 ביינאכט זאך נישט געפונען געווארען.

ווער עס וויים וועגען דעם קינד, ווערט געבעטען צו מעלדען די עלטערן.

סמנים פון קינד: בלאנד, גראנאט קליידעל, לאקירטע לאטשען.

קלעפסידרעס

צו ביליגע פרייזען ווערען אין פערלויף פון איין שעה
אויסגעפערטיגט און אויסגעקלעפט אין אלע גאסען
אין דער דרוקעריי פון „נייעם פאלקסבלאט"
פעטריקאווער 21, טעל. 24-71.

וויכטיג פאר לאדזער

און פראווינצער סוחרים

פון דער קאלאניאל-, נאפט- און זייף-בראנזשע!

דערמיט מאכען מיר בעקאנט דער געעהרטער קונדשאפט, אז מיר האבען ערעפענט אין לאדז 950

א זייף-פאבריק

אויף וואלבארסקא 16, טעל. 33-27

און צמפעהלען אלע זארטען זייפען פון בעסטען קוואליטעט.

הורט- און דעטייל-פערקויף! מיט אכטונג

צדוק סינא, וואלבארסקא 16

בעמערקונג: פאר הורטאווניקעס – גרעסערער ראבאט!

רעטשניצע פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אפען פון 9 פריה ביז 7 אבענד

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער-קראנקהייטען	10.30—9 5.30—4
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	12—10 6—5
ד"ר לובימאש	הויט- און געשלעכט קר.	1—11
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	2—12
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	2—12.30
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	3—1
ד"ר בערגמאן	פרויען און געבורטס הילף	4—3

פנסלא-טעראפיע, שפר ד'שטערונגען חי' שטעלען א. ז. ו. פאקען-שטעלע, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג איינשפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערלאנג – וויזיטען אין שטאט. – אין לאבאראטאריום העדען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אורין פלעגמע און בלוט. 2120

ביי דער רעטשניצע איז געעפענט געווארען א

דענטיסטישער קאבינעט

עס נעהמען אן:

ד"ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	9—2 נ"מ.
ד"ר לאזשינסקא סטארא-אלסקא	צאהן-ארצט	7.30—3

קינסטליכע ציינער, קראנען, פאטען א. ז. ו.
די רעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.
חיזיט 3 זלאטעס.

Dr. FELIKS BORNSTEIN

Cegielniana 4

טעלעפאן 34-90.

ספעציאליטעט: אקושער און פרויען-קראנקהייטען.
נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג

Dr. H. Spira-Bornsteinowa

Cegielniana 4

טעלעפאן 34-90.

ספעציאליטעט: אקושער און פרויען-קראנקהייטען.
נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג. 953

דאנטיסט און צאהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאנסטאנטינער 5

נעהמט אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אווענד.
פרייזע ביליג! גאראנטירט אהן געצאהלט

רעטשניצע פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

און ערצטליך-רענטגענישער קאבינעט

זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	3-2 11-10 $7^1/_2$—$6^1/_2$
ד"ר רושאנער	הויט- און געשלעכט-קר.	11—10 2—1
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	8-7 2-1
ד"ר יוסטמאן	נערווען-קראנקהייטען	2—12
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פאפירני	פרויען- און געבורטס-הילף	6-5 1-$11^1/_2$
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייטען	2-1.ו 4-3
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	7-$5^1/_2$ 1-11
ד"ר סטופעל	רענטגען	12-10 6-4
ל. פרוסאק	צאהן-ארצט	10—2
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	7—4

צאהן-פלאמבירונג, בעלייכטונגען, קראנקען, מאסטען, א אז. וו.
ביי דער רעטשניצע איז געעפענט געווארען

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער.
אנטפאנגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכט.
די רעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
חיזיט אין דער שטאט.

וויכטיג פאר לאדזער

זאל גאנץ לאדז וויסען,

אז דער גרעסטער אויסוואהל פון

געבעטע-שטיהל

פון אייגענער טישלעריי, פערשידענע פאסאנען, אויך זעמטליכע טאפעצירער-ארבייט, ווי: מאטראצען, קאזעטקעס, אטאמאנען, רונדע טישלעך, גאנדאלקעס, איז נור צו בעקומען אמביליגסטען מיט די בעסטע בעדינגונגען ביי

י. א. וואיטשעכאווסקי,

10 נאוואמיעסקא 10.

שייטלען

אין פערשידענע קוואליטעטען האאר, פערש. מאדעלען, פיינסטע אויסארבייטונג, רעעלע בעהאנדלונג. צו בעקומען קאמיענא 5, 2-טען הויף לעצטען איינגאנג 3-טען שטאק ביי בצלאל פארושצקי.

וכי תמכור ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו!

אין סאמער יאר זאלסטו קומען צו לויפען אין ביורא פעטריקאווער 18, וואו ס'ווערט ערלעדיגט אלערליי ביטוים לויט'ן אוסטאוו, הלוואות, ואבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס. אדמינאניעס. רעקורסען- וועגען קאנצעסיעס אין קאמיסאריאט-רושאנדו, ביטעס אין אלע מיניסטעריען, שותפות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דעראזיעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. 503

שנעל, רעעל און ביליג!

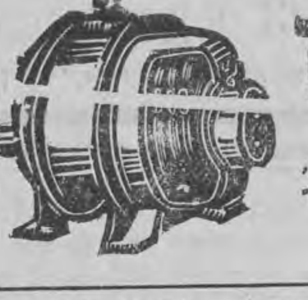

קאנצעסיאנירט דורך דער עלעקטראחניע.

ווער סוויל האבען א ליכטיג לעבען!

זאל קומען צו דער בעוואוסטער פירמע

ב. ראטביין

קאנסטאנטינער 3

וועלכע פיהרט אויס אלע ארט עלעקטרישע אנלאגען, ליכט און קראפט. גרויסער אויסוואהל פון עלעקטרישע ארטיקלען. צו ערמעסיגטע פרייזען.

קומט און איבערצייגט אייך!

עס נויטיגט זיך

שטיק-ארבייטער

צו דאמען-אקריטש און א לערן-יונגעל

צעגעלניאנא 43, פאסטערנאק. 954

וויכטיג פאר וועשערייען!

אין מיין שטיקעריי ווערט אנגענומען העמדען צו שטיקען און צו צעקלען א 55 גראשען. צעקלען 8 גר. אויך אלע ארט שט קעריי זעהר ביליג ביי קאלימקי, פאלודניאווא 6, לינקע אפיצ 3 איינגאנג, 2 שטאק. אויך ווערט געבראכט 2 שטיקערינס און איין לערנמעדעל פון ואפארט. 416

28 נאר 28 נאר 28

פערקויפט נישט אייער

מעבעל,

דיוואנעס, פעלצען, אנציגער, ניי-מאשינען אז"וו, בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט ביי די לאנג-עקזיסטירענדע פירמע

ח. לאזניק, בענעדיקטא 28

נאר איך צאהל די העכסטע פרייזען!

בעמ.: ביי מיר אויך לאגער שטענדיג פערשידענע געניצטע מעבעל און גוטען צושטאנד, פרייזען צוגענגליכער, ווי איבעראל!

28 נאר 28 נאר 28

Dr. ALTERMAN-GURFEL

פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע.

Piramowicza 10.

נעהמט אן פון 4 ביז 6 נאכמיטאג

אנאנסן-פרייזן:

אבאנעמענטס-פרייזן:

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami Ch. J. Brustowski i D. Silberberg.

Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.